

Notat

Til: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)
Fra: EY

18. september 2020

Notat vedrørende undersøkelser utført for IMDi

1. Innledning

EY ble engasjert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet («IMDi») den 17. august 2020 på bakgrunn av et varsel med påstander om at tildelte statlige midler fra IMDi, til den frivillige Stiftelsen Født Fri (org.nr. 920464912), ikke har blitt benyttet til formålet for tildelingen av midler fra IMDi eller med stiftelsens virksomhetsformål. Videre har det i varselet blitt fremmet påstander om at det i stiftelsen har forekommet brudd på arbeidsmiljølovgivningen samt brudd på taushetsplikten.

Det vises til engasjementsavtale mellom IMDi og Ernst & Young AS (EY).

2. Mandat

IMDi har bedt EY om bistand til å foreta en uavhengig undersøkelse, herunder en regnskapsgjennomgang for å kartlegge hvorvidt de fremsatte påstander om kritikkverdige forhold har funnet sted. IMDi (og Riksrevisjonen) har adgang til å iverksette kontroll med at midlene nyttes etter forutsetningene jfr. Bevilgningsreglementets § 10, 2. ledd og Riksrevisjonslovens § 12, 3. ledd.

I det følgende presenteres et utdrag av EYs mandat fra engasjementsbrevet:

- Oppstartsmøte med oppdragsgiver for å få nærmere oversikt over relevant informasjon/mulige informasjonskilder, kriterier for tildeling av midler mv.
- Gjennomføre intervjuer med personer som har varslet om mulige kritikkverdige forhold i organisasjonen for utdypende opplysninger om de fremsatte påstandene
- Kartlegge interesser/roller som ansvarlige nøkkelpersoner i organisasjonen innehar utenfor virksomheten for å kunne identifisere eventuelle urettmessige utbetalinger til «nærstående»
- Innhente og analysere relevante banktransaksjoner (transaksjonsanalyser) for perioden fra 1. januar 2018 til og med første halvår 2020
Innhente og analysere bilag, hovedbøker og kontoutskrifter tilhørende organisasjonen for perioden fra 1. januar 2018 til og med første halvår 2020

EY har løpende holdt oppdragsgiver oppdatert på status for fremdrift og timeforbruk. EYs leveranse er dette notatet som oppsummerer vårt arbeid og våre observasjoner.

3. Forbehold og avgrensninger

Notatet er utarbeidet på grunnlag av de opplysninger som er gitt og den dokumentasjonen som har vært gjort tilgjengelig for EY. Undersøkelsene har blitt gjennomført i form av dokumentasjonsinnhenting og intervjuer. EY fraskriver seg ethvert ansvar for mulige feil eller utelatelser som følge av at EY har mottatt uriktige og/eller ufullstendige opplysninger og dokumentasjon. Dersom ytterligere dokumentasjon og/eller ny informasjon som EY ikke har blitt forelagt i forbindelse med våre undersøkelser senere blir avdekket eller på annen måte fremkommer, forbeholder vi oss retten til å kalle tilbake dette notatet og/eller gjøre endringer i notatet.

EY har gjennomført undersøkelsen i tråd med kravene til en forsvarlig undersøkelse. Vår prosess er lagt opp slik at den søker å ivareta de saksbehandlings- og rettssikkerhetskrav som blant annet følger av Justisdepartementets rundskriv G-1975-48 og advokatforeningens retningslinjer for private granskinger av 4. mars 2011, så langt disse passer.

Våre undersøkelser er begrenset til mandatet. Notatet inneholder ikke juridiske vurderinger.

4. Utførte undersøkelser og metode

Undersøkelsene har blant annet tatt utgangspunkt i informasjon/dokumentasjon som vi har mottatt fra IMDi, fra representanter for Stiftelsen Født Fri og fra andre berørte personer i forbindelse med undersøkelsene.

Intervjuer

Det har blitt gjennomført intervjuer med fem ansatte og tidligere ansatte/frivillige i stiftelsen. Forut for intervjuene ble de intervjuede gjort kjent med mandatet, frivillighet med hensyn til gjennomføring, samt frivillighet med hensyn til bruk av lydopptak. Mottatte opplysninger er nærmere beskrevet i kapittel 7.

Referater fra intervjuene av daglig leder [redacted] og organisasjonssekretær [redacted] i Stiftelsen Født Fri ble oversendt til de nevnte fredag den 11. september 2020. Begge ble gitt mulighet til å fremme rettelser og/eller tilføyelser til referatenes innhold med frist for tilbakemelding mandag 14. september 2020. EY har ikke mottatt tilbakemelding til referatets innhold fra [redacted]. Se brev om «Tilsvarsfrist - Innhold - Kontradiksjon» av 17. september 2020 fra advokat Harald F. Strandenæs¹.

Regnskapsgjennomgang

EY har fått elektronisk tilgang til Stiftelsen Født Fri sitt regnskapssystem, herunder tilgang til stiftelsens regnskapsdata og bilagsdokumentasjon. EY har hentet ut blant annet regnskapsdata som hovedbok, leverandørreskontro, leverandørliste, kundereskontro og kundeliste.

Videre har EY etter samtykke fra stiftelsen innhentet banktransaksjoner fra stiftelsens bankforbindelse (DNB). Regnskapsdataene og banktransaksjonsdataene har blitt bearbeidet og tilrettelagt i EYs visualiseringsverktøy for gjennomgang og analyse. Tilhørende bilagsdokumentasjon til relevante transaksjoner har vært tilgjengelige for undersøkelser via ekstern nettløsning. Lønnsbilag har blitt etterspurt og mottatt direkte fra stiftelsens forretningsfører.

¹ Vedlegg 1 - Brev om Tilsvarsfrist – Innhold – Kontradiksjon fra advokat Harald F. Strandenæs av 17. september 2020

Dokumentasjon

EY har stilt konkrete spørsmål og etterspurt dokumentasjon vedrørende driften til Stiftelsen Født Fri fra daglig leder i stiftelsen, stiftelsens regnskapsfører og andre berørte i forbindelse med undersøkelsene. Mottatt dokumentasjon har blitt systematisert og arkivert løpende. Relevant dokumentasjon som det er henvist til i herværende notat følger som vedlegg.

Kontradiksjon

Stiftelsens daglige leder, [REDACTED], har fått anledning til å kommentere faktum i notatet (kapittel 7 Våre undersøkelser) og som ble oversendt til stiftelsen ved [REDACTED]. EY har mottatt brev om «Tilsvarsfrist - Innhold - Kontradiksjon» av 17. september 2020 fra advokat Harald F. Strandenæs. Kommentarer fra Strandenæs har blitt gjennomgått, vurdert og innarbeidet i notatet. Brev fra Strandenæs vedlegges notatet².

² Vedlegg 1 - Brev om Tilsvarsfrist – Innhold – Kontradiksjon fra advokat Harald F. Strandenæs av 17. september 2020

5. Oppsummering og vurdering

Det har på bakgrunn av varsel med påstander om at tildelte statlige midler fra IMDi til den frivillige Stiftelsen Født Fri ikke skal ha blitt benyttet til formålet for tildelingen fra IMDi eller med stiftelsens virksomhetsformål blitt foretatt undersøkelser for å kartlegge hvorvidt påstandene medfører riktighet eller ikke.

EYs faktaundersøkelse gir grunnlag for å kunne hevde at Stiftelsen Født Fri har benyttet midler fra IMDi til andre formål enn som beskrevet som formål for tildeling av midler fra IMDi eller med stiftelsens virksomhetsformål som det fremgår av kapittel 6 under normative kriterier. Det vises i denne sammenhengen til økonomistyringen i organisasjonen som etter EYs oppfatning ikke har vært tilfredsstillende og i henhold til IMDi sine krav til god økonomistyring som har vært ett av vilkårene for tildeling av midler til stiftelsen for den aktuelle perioden. Nedenfor oppsummeres resultat fra undersøkelsen som EY har utført.

Kontrollrutiner og etterlevelseregler

Daglig leder har i hovedsak alene godkjent og forestått anskaffelser av varer og tjenester til stiftelsen. Undersøkelsene har avdekket mangler ved Stiftelsen Født Fri sine rutiner for økonomistyring. Stiftelsen har eksempelvis ikke:

- etablerte fullmaktsgrenser som angir beløpsgrenser ved anskaffelser
- etablerte kontrollrutiner for godkjenning og utbetaling ved anskaffelser
- etablerte kontroller ved valg av leverandører eller relevanskontroll av anskaffelser som daglig leder foretar, eksempelvis i forbindelse med anskaffelser fra nærstående

EY har etterspurt, men ikke mottatt dokumentasjon som viser at Født Fri har etablert eller implementert etiske regler tilpasset virksomhetens formål.

Generelt om regnskapsdokumentasjonen

Undersøkelsene har vist at Stiftelsen Født Fri har gjennomført totalt 3 628 banktransaksjoner i perioden stiftelsen har mottatt midler fra IMDi. Av disse er 2 568 transaksjoner ved bruk av stiftelsen sitt kredittkort (bedriftskort), i hovedsak benyttet av daglig leder [REDACTED] for kjøp av varer og tjenester for til sammen ca. kr. 2 420 000.

Bruk av kredittkort reduserer muligheten for kontroll av anskaffelsenes relevans, muligheten for reelle godkjenningsprosesser og for etterkontroll ved at anskaffelser ikke kan relateres til konkrete leverandører i regnskapet.

Stiftelsen har ikke benyttet utleggsregninger eller reiseregninger. Mangel på dokumenterte reiseregninger reduserer muligheten for å kunne identifisere kostnader til reiser og utlegg, hvem som har deltatt, samt formålet med reiser og utlegg. Mangel på slik dokumentasjon vil kunne medføre brudd på forskrift om bokføring og skattebetalingsforskriften.

For flere banktransaksjoner har det ikke vært mulig å identifisere tilhørende transaksjoner i regnskapet. Tilsvarende har det blitt identifisert transaksjoner i regnskapet som ikke har vært mulig å identifisere på tilhørende bankkonto. Dette har gjort arbeidet med å gjennomgå regnskapsdataene tidkrevende, og reduserer muligheten for kontroll av slike transaksjoner.

Nærstående transaksjoner

Transaksjoner mellom nærstående vil videre inneha en iboende risiko for at stiftelsens anskaffelser ikke oppnår tilstrekkelig gunstige priser og/eller tilstrekkelig god kvalitet. Undersøkelsene har vist at det i en rekke tilfeller har blitt foretatt anskaffelser av varer og tjenester fra nære relasjoner (nærstående) og personer som har en tilknytning til daglig leder [REDACTED], herunder at:

- Exacta Services AS har levert regnskapstjenester for totalt kr. 760 175 til stiftelsen Født Fri til og med august 2020. Exacta Services AS, ved daglig leder, har vært regnskapsfører for [REDACTED] sitt private selskap Wanted Production Norway siden 2009
- Wanted Production Norway har fakturert kr. 50 000 som er bokført hos stiftelsen i desember 2019, og som relaterer seg til konsulenttjenester med henvisning til [REDACTED] sin [REDACTED]
- Det fremgår av stiftelsens regnskapssystem at Wanted Production Norway har gitt et lån til Født Fri i 2019 på totalt kr. 240 000. Det er oppgitt at lånet ble gitt som følge av et midlertidig likviditetsbehov i stiftelsen. Undersøkelsene har vist at kr. 200 000 av dette beløpet i realiteten var tilskuddsmidler som Wanted Production Norway hadde mottatt som støtte til produksjon av en filmdokumentar («Stovnerrevyen 2019») fra andre bidragsyttere enn IMDi
- Kostnader pålydende kr. 643 020 relatert til nevnte dokumentarfilmprosjekt ble løpende fakturert og betalt av Stiftelsen Født Fri frem til utgangen av 2019. Wanted Production Norway har mottatt tilskuddsmidler fra andre bidragsyttere for produksjon av dokumentarfilmen for tilsammen kr. 600 000. Første overføring av slike midler fra Wanted Production Norway til stiftelsen på kr. 200 000 ble gjennomført i desember 2019.

Etter at IMDi igangsatte undersøkelser på bakgrunn av varsel om urettmessig bruk av midler fra IMDi, overførte Wanted Production Norway i september 2020 ytterligere kr. 350 000 til stiftelsen av midler som Wanted Production Norway tidligere hadde mottatt fra andre bidragsyttere til dokumentarfilmprosjektet. Til sammen utgjør overføringer fra Wanted Production Norway til stiftelsen kr. 550 000 til dokumentarfilmprosjektet.

- Stiftelsen Født Fri har anskaffet catering-mat fra daglig leder [REDACTED] sin [REDACTED] ved tre anledninger i oktober 2018 for kr. 64 204. [REDACTED] sin [REDACTED] har fakturert stiftelsen som privatperson
- Stiftelsen Født Fri har lønnet familiemedlemmer av daglig leder [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED]. De to ble engasjert i forbindelse med «sommerjobb» i 2019 og i 2020 og har samlet blitt godtgjort med en utbetalt lønn på kr. 56 032
- Ifølge daglig leder [REDACTED] har et annet familiemedlem utført lønnet arbeid på vegne av stiftelsen, herunder med å skape den digitale profilen til Født Fri. EY har mottatt kontrakter som viser at vedkommende skal ha mottatt et honorar på kr. 55 000 eks. mva.

Reisekostnader av privat karakter - Son Spa

Et «skrive-seminar» med [REDACTED] og artisten [REDACTED] ble gjennomført ved Son Spa fra fredag 4. januar 2019 til søndag 6. januar 2019. Hotelloppholdet er betalt av Stiftelsen Født Fri. Fakturaen fra

Son Spa AS pålydende kr. 14 964 inkluderer hotellrom, «dagpakke» for to personer søndag 6. januar 2019 og middag på restaurant.

Reisen ble gjennomført en helg med tilgang til hotellets spa-anlegg (dagpakke). Formålet med oppholdet kan fremstå som å være av en privat karakter. Videre overgår kostnadsnivået det som vil kunne anses å være rimelig til virksomhetsrelatert formål.

I intervju med [REDACTED] ble det redegjort for at det blant artister er vanlig å reise bort for å få inspirasjon og ro til å produsere tekster. Stiftelsen ved [REDACTED] anser kostnadene relatert til oppholdet på Son Spa som en virksomhetsrelatert kostnad, og praktisk for [REDACTED] og [REDACTED] da hotellet ligger mellom de to sine bosteder.

Reisekostnader av privat karakter - London

Det har ved gjennomgang av regnskapsdokumentasjonen blitt identifisert kostnader for til sammen kr. 65 348 for et fem dager langt opphold i London i perioden 2. november til 6. november 2019 for daglig leder [REDACTED] og artisten [REDACTED] som var engasjert i forbindelse med forberedelser til Stovnerrevyen 2020. Kostnadene inkluderer reise, restaurantbesøk, hotellopphold og billetter til musikalen Thriller for de to.

Det er fremlagt en avtale mellom stiftelsen ved [REDACTED] og [REDACTED] der det fremgår at [REDACTED] avstår fra honorar tilsvarende kr. 35 000 for å delta på skriveseminalet ved at [REDACTED] får sine reisekostnader dekket av stiftelsen. Videre har [REDACTED] oppgitt at tiden i London ble benyttet til skriving av manus til skolerevyen, men at de to under oppholdet også så tre ulike show og en konsert (A-ha). Dette for å få inspirasjon til arbeidet med den aktuelle skolerevyen.

En gjennomgang av fakturerte kostnader fra [REDACTED] viser at [REDACTED] har fakturert kr. 50 000 som regissør og kr. 25 000 i honorar til utvikling av manus. Basert på dette kan det fremstå som at [REDACTED] har avstått fra å fakturere kr. 25 000 i honorar ettersom budsjettert honorar til tekstredaktør var kr. 50 000. Fratrasket avstått honorar fra [REDACTED], indikerer at resterende kostnader for reisen til London utgjør kr. 40 348, et beløp som overgår det som vil kunne anses å være rimelig å kostnadsføre som virksomhetsrelatert formål i stiftelsen.

Lønshonorar uten at arbeid for Stiftelsen Født Fri har blitt utført

Det fremkommer i varsel påstander om at Stiftelsen Født Fri har lønnet to engasjerte medarbeidere som har utført arbeidsoppgaver privat for [REDACTED], og som skal ha fått en skjønnsmessig estimert timebasert lønn fra Født Fri for utførelsen av arbeidet.

Totalt var lønnskostnadene til de to nevnte tidligere medarbeiderne i perioden februar til mai 2018 kr. 111 893. De to medarbeiderne har begge forklart at de ikke utførte arbeidsoppgaver i regi av Født Fri i denne perioden.

Den ene medarbeideren ble engasjert av stiftelsen i februar 2018 som vikarierende organisasjonssekretær, og har forklart at [REDACTED] ikke fikk opplæring eller tildelt relevante arbeidsoppgaver for stiftelsen. Den ansatte skal ved ca. 20 anledning ha blitt bedt om å komme hjem til [REDACTED] på [REDACTED] for å utføre private gjøremål for [REDACTED], blant annet oppgaver med å lufte [REDACTED] sine to hunder.

██████ har bekreftet at medarbeideren ved enkelte tilfeller bisto med å luften hunder som en hyggelig og frivillig gest, men har utover dette avvist at ██████ har tildelt den ansatte oppgaver av privat karakter. Ifølge ██████ bisto medarbeideren med oppgaver i ██████ sin bolig på ██████ som følge av at ██████ hadde «hjemmekontor» før stiftelsen fikk egne lokaler i Oslo.

En annen engasjert medarbeider hadde, frem til ██████ ble engasjert av Stiftelsen Født Fri i mars 2018, utført oppdrag for ██████ privat som make-up artist/stylist, lønnet av Wanted Production Norway. Ifølge medarbeideren fikk ██████ tildelt tilsvarende arbeidsoppgaver som ██████ hadde for Wanted Production Norway også etter at ██████ ble engasjert og lønnet av Født Fri fra mars 2018. Blant annet skal medarbeideren ha utført og blitt lønnet av stiftelsen for sminkearbeid i forbindelse med produksjon av en video til konkurransen «Miss Norway 2018», og som ikke var relatert til stiftelsens formål.

██████ har avvist at medarbeideren ble pålagt arbeidsoppgaver for ██████ privat, og at medarbeideren har hatt arbeidsoppgaver med blant annet arkivarbeid hjemme hos ██████ i forkant av at stiftelsen flyttet inn i nye lokalene i Skippergata i Oslo i 2018. Medarbeideren skal, ifølge ██████, på eget initiativ ha ryddet og vasket klærne til ██████, uten at dette var ønsket eller initiert av ██████.

EY har mottatt henvendelser fra andre personer med tilknytning til stiftelsen, og som har formidlet opplysninger om en tidligere personalkonflikt mellom de to ovennevnte medarbeiderne og stiftelsen. EY har ikke foretatt nærmere undersøkelser av omstendighetene relatert til en eventuell arbeidskonflikt mellom den ansatte og stiftelsen.

Anskaffelse av teknisk utstyr

I varsel, og gjennom intervjuer med personer tilknyttet Født Fri, fremkommer det påstander om anskaffelser av elektroniske artikler til private formål, og at daglig leder ██████ skal ha forestått slike innkjøp som urettmessig skal ha blitt belastet stiftelsen.

Stiftelsen har foretatt innkjøp av elektroniske artikler til Født Fri for kr. 311 905 i perioden 2018 til og med første halvdel 2020. Innkjøpene er hovedsakelig foretatt fra varehusene Eplehuset og Elkjøp.

Det er registrert to ansatte i stiftelsen. Undersøkelsene viser omfattende anskaffelser av elektronisk utstyr anskaffet i perioden for undersøkelsene, herunder en Mac-datamaskin til kr. 73 319, fem mobiltelefoner med kostnad på opptil kr. 17 190 pr stk., en drone til kr. 9 984 og to stk. Apple Watch klokker for til sammen kr. 10 580. Klokkene har etter det opplyste blitt disponert av ██████.

Stiftelsen, ved organisasjonssekretær og daglig leder, har redegjort for at formålet med anskaffelser av teknisk utstyr har vært relevante for stiftelsens drift og formål. Herunder at innkjøpt Mac-datamaskin og en drone har vært tenkt benyttet til filmproduksjon, men at stiftelsen foreløpig ikke har tatt i bruk utstyret til slike formål. Dette er nærmere beskrevet i kapittel 7.

Andre observasjoner

Anskaffelser av mat/restaurantbesøk og gjennomføring av arrangementer

I varselet fremkommer det påstander om anskaffelser av mat/restaurantbesøk og gjennomføring av ulike arrangementer som skal ha hatt liten eller ingen relevans til stiftelsens formål. Undersøkelsene har vist at stiftelsen har gjennomført en rekke transaksjoner for kjøp av mat og forestått ulike arrangementer. Eksempler på slike transaksjoner presenteres nedenfor.

- Det har blitt foretatt innkjøp av mat og foretatt restaurantbesøk betalt med stiftelsens bedriftskort (kredittkort) 46 ganger for over kr. 52 000 fra restauranten Mr. India i Oslo. Det

er videre identifisert 13 innkjøp fra restauranten Mr. India hvor betalingen ble foretatt kl. 20.00 eller senere på kvelden

- Stiftelsen arrangerte den 26. juni 2020 en båttur (Plenty Fjordcruise DA) for involverte instruktører og elever engasjert i «Stovnerrevyen. Det foreligger kvitteringer for nevnte båttur på kr. 46 103. Kostnaden har blitt kostnadsført «Stovnerrevyen». En deltakerliste viser at det deltok 21 personer på arrangementet, hvorav fire av disse er i familie med [REDACTED]. Alle de fire hadde etter det opplyste et engasjement i forbindelse med revyen
- Det ble arrangert «Team building» ved Losby gods den 5. april 2019 i regi av stiftelsen. Deltakere var etter det opplyste ansatte/konsulenter, tidligere konsulenter og andre personer med tilknytning til stiftelsen. Kostnadene for arrangementet utgjorde ca. kr. 32 000

Stiftelsens redegjørelser for slike transaksjoner beskrives nærmere i kapittel 7.

Kjøp av abonnementer

I forbindelse med regnskapsgjennomgangen er det identifisert kostnader relatert til en rekke abonnementer betalt av stiftelsen, og som fremstår som private og anskaffet av daglig leder [REDACTED]. Det er eksempelvis identifisert løpende abonnement på Tv2 Sumo og HBO Nordic. I tillegg er det trukket for løpende kjøp av abonnement fra Apple.com/Bill (ikke Apple Store) for totalt 347 transaksjoner og som samlet utgjør kr. 43 000. De identifiserte kjøp fremstår som anskaffet til private formål.

Basert på tilgjengelige oversikt over lønns- og trekk-koder per ansatt, fremkommer det at [REDACTED] i årene 2018-2020 har blitt innberettet for skattepliktig dekning av private utgifter for totalt kr. 2 165.

6. Normative kriterier

Nedenfor følger en oversikt over formål, tildelingsbrev og regelverk relevante for undersøkelsene. Ifølge mottatte varsel fremgår det påstander om at statlige midler har blitt benyttet til private formål på en urettmessig måte. Relevante straffebud i straffeloven har følgelig blitt inntatt i dette kapittelet.

Født Fri - formål

Sitat fra stiftelsesbrev for Født Fri datert den 9. november 2017:

«§ 2 Formål

Stiftelsen skal arbeide for felles likestilling på tvers av kjønn, tro og etnisitet.

Vi støtter kampen for individets frihet mot skamvold og negativ sosial kontroll.»

(...)

«Stiftelsen skal arbeide for den grunnleggende ideen om at mennesker er født frie og like: basert på demokrati, likestilling og rettssikkerhet. Stiftelsen skal særlig støtte minoriteters rett til de grunnleggende menneskerettighetene gjennom frigjøringsarbeid, og mot fysisk vold og psykisk vold, som for eksempel, men ikke begrenset til oppdragervold.

Stiftelsen skal arbeide for minoriteter gjennom en varmere og mer inkluderende offentlig samtale men også gjennom åpenhet og kritisk faktabasert informasjon. Målet er å finne felles løsninger på utfordringer i pluralistiske samfunn, uten at kampen for frihet misbrukes mot fellesskapet og mangfoldet.

Stiftelsen skal arbeide for å være en aktiv stemme i samfunnsdebatten, legge til rette for kompetanseheving, praktisk tilrettelegging og systematisering av frivillig arbeid, kulturelle aktiviteter og gi støtte til prosjekter som underbygger samme formål.»

Formål og rapportering av tildelte tilskuddsmidler

Tildelingsbrev til Født Fri fra IMDi 2018

IMDi viser i sitt tildelingsbrev den 16. januar 2018 til Stortingets budsjettvedtak av 18. desember 2017 om å bevilge kr. 5 000 000 til Stiftelsen Født Fri: Kontaktforum for minoritetskvinner og æreskultur. I tråd med Stortingets vedtak gav IMDi Født Fri tilsagn om tilskudd på kr. 5 000 000 for året 2018.

I tildelingsbrevet fremgår det følgende vilkår for tildelingen av tilskuddet:

«Midlene skal benyttes til nødvendige oppstarts- og driftsutgifter. Født Fri skal arbeide for likestilling uavhengig av kjønn, tro og bakgrunn, og delta i debatter og støtte kampen for individets frihet, mot skamvold og negativ sosial kontroll.

Det forutsettes at virksomheten drives innenfor de økonomiske rammer som er til rådighet, og at økonomistyringen i organisasjonen er god. Videre forutsettes det at organisasjonen arbeider innenfor norsk lov og alminnelig rettspraksis, derunder Arbeidsmiljøloven og Personopplysningsloven.

Det gjøres oppmerksom på at tilskuddet på 5 000 000 kroner ikke er overførbare, og må brukes i 2018, unntaket er forskuddet på 100 000 kroner til dekning av grunnkapitalen for opprettelse av stiftelse, jf. omtale nedenfor. Ubenyttede midler over 5 000 kroner ved årets slutt skal tilbakeføres til IMDi's kontonummer 7694 0512693 snarest, og senest ved levering av tilskuddsrapport 1. april 2019. Overføringen merkes med IMDi's referansenummer.»

I 2019 og i 2020 viser IMDi i sine tilsagnsbrev til målgruppe, formål og vilkårene for tildelingen av de årlige driftstilskuddene på kr. 6 000 000 til Stiftelsen Født Fri:

«1. Målgruppe og formål

1.1 Målgruppe

Målgruppe for ordningen er innvandrere, deres barn og den øvrige befolkningen.

1.2 Formål

Tilskuddet til nasjonale ressursmiljøer på integreringsfeltet skal medvirke til:

- Bedre kunnskap om integrering i befolkningen, herunder kunnskap om muligheter og utfordringer ved integreringsprosessen.*
- Økt tillit og tilhørighet til det norske samfunnet blant innvandrere og barna deres.*
- Økt deltakelse og representasjon blant innvandrere og deres barn på ulike samfunnsarenaer.*

2. Vilkår

Tilskuddet skal dekke aktiviteter og tiltak som inngår i en årsplan, driftsutgifter, årsmøter/medlemsmøter og lønnet kontorarbeid. Tilskuddet kan ikke brukes til investeringer. Tilskuddet skal som hovedregel benyttes og regnskapsføres i tilskuddsåret. Dersom tilskuddet ikke kan benyttes til formålet, eller kan benyttes innen rimelig tid, skal tilskuddet tilbakebetales.

IMDi forutsetter at tilskuddet benyttes i tråd med formålet for tilskuddsordningen. Det forutsettes også at virksomheten drives innenfor de økonomiske rammer som er til rådighet, og at økonomistyringen i organisasjonen er god. Videre forutsettes det at organisasjonene som mottar tilskudd over ordningen arbeider innenfor norsk lov og alminnelig rettspraksis, derunder Arbeidsmiljøloven og Personopplysningsloven.

Tilskuddsmottaker plikter å melde fra dersom grunnlaget for tilskuddet blir endret eller faller bort.

IMDi kan kreve tilbake tilskuddsmidler som er brukt i strid med vilkårene i dette tilskuddsbrevet.»

IMDi har stilt krav til rapportering til Stiftelsen Født Fri i perioden stiftelsen har mottatt tilskuddsmidler, beskrevet nedenfor.

Tildelingsbrev fra IMDi 2018:

«Rapportering

Tilskuddsmottaker skal rapportere på hvordan midler er brukt. Rapporten sendes IMDi på e-post post@imdi.no. I regnskapet skal inntektskildene fremkomme. Det kreves ordinær revisorattest (ISA700) til årsregnskapet.

Utbetalt tilskudd som blir misligholdt vil bli innkrevd og ytterligere sanksjoner kan vurderes. (...)»

I tilsagn om støtte fra IMDi i 2019 og i 2020 fremgår det følgende om stiftelsens forpliktelser til å rapportere hvordan mottatte midler har blitt benyttet:

«5. Rapportering

Tilskuddsmottakerne skal rapportere hvordan midlene er brukt og på måloppnåelse, i henhold til Stortingets vedtak og forutsetninger (...). Det skal blant annet rapporteres på i hvilken grad tilskuddsmottaker har bidratt til følgende målsetninger:

- *Bedre kunnskap om integrering i befolkningen, herunder kunnskap om muligheter og utfordringer ved integreringsprosessen.*
- *Økt tillit og tilhørighet til det norske samfunnet blant innvandrere og barna deres.*
- *Økt deltakelse og representasjon blant innvandrere og deres barn på ulike samfunnsarenaer.*

Rapporten skal også inneholde:

- *Omtale av de ulike tiltakene som er utviklet, satt i gang og gjennomført.*
- *Antall mediasaker og innlegg organisasjonen har hatt om temaer som har direkte relevans for målene med tilskuddsordningen.*
- *Formidling av kunnskap og erfaringer til myndigheter, andre relevante aktører og offentligheten for øvrig.*
- *Oppnådd måloppnåelse.»*

Forskrift om bokføring

Bokføringsloven, § 16. Forskriftshjemmel

«Departementet kan gi forskrifter som utfyller bestemmelsene i denne lov og fastsette ytterligere krav, når det finnes nødvendig av hensyn til pliktig regnskapsrapportering eller skatte- og avgiftskontroll.»

Forskrift om bokføring, § 5-9. Reise- og oppholdsutgifter

«Det skal fremgå av dokumentasjon av reise- og oppholdsutgifter hvem utgiftene omfatter, hva formålet med reisen har vært og hvilke arrangement den reisende har deltatt på. Består dokumentasjonen av flere reisedokumenter, og opplysningene som nevnt i første punktum ikke fremgår av hvert enkelt dokument, skal det være gjensidig henvisning mellom dem. Dokumentasjonen skal også være i samsvar med aktuelle regler i forskrift 21. desember 2007 nr. 1766 til utfylling og gjennomføring mv. av skattebetalingsloven (skattebetalingsforskriften).»

Skattebetalingsforskriften § 5-6-11. Utgiftsrefusjoner

«(1) Det skal ikke foretas forskuddstrekk i utbetalinger (refusjon) som kun dekker utgifter som arbeidstakeren har pådratt seg i forbindelse med utførelse av arbeidet, når utgiftene dokumenteres med kvittering eller annet bilag som tilfredsstiller kravene i forskrift 1. desember 2004 nr. 1558 om bokføring kapittel 5, og dokumentasjonen vedlegges arbeidsgiverens regnskaper. (...)»

Skattebetalingsforskriften § 5-6-12. Regulativ- og tariffbestemte godtgjørelser, godtgjørelser etter Skattedirektoratets forskuddssatser og legitimasjonskrav

«(1) Utgiftsgodtgjørelse til kost til arbeidstaker som av hensyn til sitt arbeid må bo utenfor sitt hjem, herunder ved tjenestereiser med overnatting, er i sin helhet fritatt for forskuddstrekk når:

a) arbeidstaker har bodd på hotell og kostgodtgjørelsen

- ikke overstiger Skattedirektoratets forskuddssatser, og
- oppfyller legitimasjonskravene i tredje ledd, eller

(...)»

«(3) Utgiftsgodtgjørelse til kost etter første ledd skal legitimeres ved en fortløpende oppstilling (reiseregning) som underskrives av arbeidstakeren. Den skal vise hvordan arbeidstakeren har innrettet seg under arbeidsoppholdet/tjenestereisen. Reiseregningen skal minst ha følgende innhold:

- arbeidstakerens navn og adresse og underskrift,
- dato og klokkeslett for avreise og hjemkomst for hver yrkes- eller tjenestereise eller pendlers reiser ved besøk i hjemmet,
- formålet med reisen,
- hvilke arrangement arbeidstakeren har deltatt på,
- navn og adresse på overnattingssted eller utleier, og ved flere overnattingssteder dato for overnattingene, og
- type losji fordelt på hotell, pensjonat eller annet nærmere angitt losji, og angivelse av om overnattingsstedet har kokemulighet.»

Straffeloven

Urettmessig bruk av offentlige tilskuddsmidler vil kunne medføre brudd på straffeloven. Nedenfor presenteres relevante straffebud.

§ 324 Underslag

«For underslag straffes den som med forsett om en uberettiget vinning for seg selv eller andre rettsstridig

- a) selger, forbruker eller på annen måte tilegner seg en løsøregjenstand eller pengefordring som han besitter, men som tilhører en annen, eller
- b) forføyer over penger han har innfordret for en annen, eller som på annen måte er betrodd ham.»

§ 325 Grovt underslag

«Grovt underslag straffes med fengsel inntil 6 år. Ved avgjørelsen av om underslaget er grovt skal det særlig legges vekt på om

- a) verdien av det underslåtte er betydelig,
- b) underslaget har pågått over lengre tid,

- c) det er begått ved brudd på en særlig tillit som følger med en stilling, et verv eller oppdrag, eller
- d) det er ført eller utarbeidet uriktige regnskaper eller uriktig regnskapsdokumentasjon.»

§ 390 Økonomisk utroskap

«Den som handler mot en annens interesser som han styrer eller har tilsyn med, med forsett om å oppnå en uberettiget vinning for seg eller andre eller om å skade, straffes med bot eller fengsel inntil 2 år.»

§ 391 Grov økonomisk utroskap

«Grov økonomisk utroskap straffes med fengsel inntil 6 år.

Ved avgjørelsen av om den økonomiske utroskapen er grov skal det særlig legges vekt på momentene som er nevnt i § 388 annet punktum, herunder om handlingen:

- a) er forøvd av eller overfor en offentlig tjenestemann eller noen annen ved brudd på den særlige tillit som følger med hans stilling, verv eller oppdrag,
- b) om den har eller kunne ha hatt til følge betydelig økonomisk fordel,
- c) om det forelå risiko for betydelig skade av økonomisk eller annen art, og
- d) om det er registrert uriktige regnskapsopplysninger, utarbeidet uriktig regnskapsdokumentasjon eller uriktig årsregnskap».

§ 392. Regnskapsovertredelse

«Med bot eller fengsel inntil 2 år straffes den som overtrer bestemmelser om bokføring og dokumentasjon av regnskapsopplysninger, årsregnskap, årsberetning eller regnskapsoppbevaring som er fastsatt i lov eller forskrift i medhold av lov.»

§ 393. Grov regnskapsovertredelse

«Grov regnskapsovertredelse straffes med fengsel inntil 6 år. Ved avgjørelsen av om regnskapsovertredelsen er grov skal det særlig legges vekt på om

- a) det er brukt uriktig eller villedende informasjon eller et uriktig dokument,
- b) den er begått over lang tid,
- c) den er begått av noen ved brudd på den særlige tillit som følger med hans stilling eller virksomhet,
- d) den har gitt betydelig økonomisk fordel,
- e) det forelå risiko for betydelig skade av økonomisk eller annen art, eller
- f) den har gjort det vanskelig å kontrollere virksomheten.»

7. Våre undersøkelser

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet («IMDi») har mottatt varsel med påstander om at tildelte statlige midler, fra IMDi til den frivillige Stiftelsen Født Fri, ikke har blitt benyttet til formålet for tildelingen av midler fra IMDi eller i henhold til stiftelsens virksomhetsformål.

IMDi har bedt om bistand til å gjennomføre en uavhengig undersøkelse, herunder en regnskapsgjennomgang hos Stiftelsen Født Fri for å kartlegge hvorvidt de fremsatte påstander om kritikkverdige forhold har funnet sted.

7.1. Involverte personer og virksomheter

Stiftelsen Født Fri

Stiftelsen Født Fri («Født Fri»), org.nr. 920 46 4912, ble stiftet 15. november 2017 og har lokaler i Prinsens gate 10C, 0152 Oslo. Stiftelsen skal arbeide for individets frihet og felles likestillingsmål uavhengig av tro, legning, kjønn, eller etnisitet. Se for øvrig formålsparagrafen i kapittel 4.

Daglig leder for stiftelsen er [REDACTED]. Registrert styreleder er [REDACTED]. Styreleder [REDACTED] fratrådte som styreleder den 30. oktober 2019. [REDACTED] tok over som styreleder og har hatt denne rollen frem til [REDACTED] igjen ble registrert i foretaksregisteret som stiftelsens styreleder den 13. september 2020. Stiftelsen revideres av revisjonsselskapet BDO og har Exacta Services AS som sin registrerte regnskapsfører. Årsregnskapene for 2018 og 2019 er godkjent av revisor.

[REDACTED] har bakgrunn fra ulike medier som fast spaltist, kommentator og som redaktør. [REDACTED] har vært artist innen underholdningsbransjen siden [REDACTED] var i begynnelsen av 20-årene, og har hatt ulike engasjement og roller som «aktivist» blant annet innen dyrevern og for å fremme kvinners rettigheter innen flerkulturelle miljøer.

[REDACTED] sitt enkeltpersonsforetak ble i 2009 begjært konkurs av kemneren i Oslo. Ifølge [REDACTED] medvirket en trusselsituasjon til redusert mulighet til å utføre inntektsbringende arbeid som artist. Blant annet flyttet [REDACTED] til USA i en periode etter at det ble avfyrt skudd mot [REDACTED] restaurant i Oslo. [REDACTED] setter hendelsen i sammenheng med [REDACTED] engasjement som aktivist.

[REDACTED] har utleggstrekk i lønnen [REDACTED] mottar som daglig leder av Født Fri. Dette fremgår i brev fra Statens innkrevingsentral til stiftelsen datert 18. januar 2019. Født Fri startet pålagt trekk i lønn første gang i forbindelse med lønnsutbetaling i februar 2019. Ifølge [REDACTED] relaterer lønnstrekket seg til ovennevnte konkurs i 2009.

Stiftelsen Scheibler

Stiftelsen Scheibler, org.nr. 975 365 58, har som formål å støtte samfunnsnyttige og kulturelle tiltak. Stiftelsen deler ut priser og støtter konkrete prosjekter med hovedvekt på sosiale tiltak. Midlene som deles ut av stiftelsen er avkastning av verdier tilført stiftelsen gjennom avhending av Fabritiuskonsernet, etablert av familien Scheibler. Stiftelsen Scheibler deler ut mellom 10-12 millioner kroner årlig. Stiftelsen Scheibler har tildelt midler til Født Fri, nærmere beskrevet nedenfor.

7.2. Inntekter og kostnader - Stiftelsen Født Fri

Født Fri har mottatt tilskuddsmidler fra IMDi i årene 2018, 2019 og 2020. Hovedinntektene til stiftelsen har blitt tildelt som årlige tilskudd av driftsmidler. IMDi har i tillegg tildelt Født Fri øremerkede prosjektmidler etter søknad fra stiftelsen.

Født Fri har også søkt om og fått tildelt midler fra Stiftelsen Scheibler med henholdsvis kr. 300 000 for driftsåret 2019 og kr. 400 000 for driftsåret 2020, til sammen kr. 700 000.

De samlede inntektene til Født Fri presenteres nærmere i tabellen nedenfor fordelt på driftsmidler og øremerkede prosjektmidler. Tabellen viser inntektene slik de fremgår av regnskapet per år fra 2018 til og med første halvdel av 2020. Totalt har Født Fri regnskapsført ca. 16.3 millioner kroner i samlede inntekter i den nevnte perioden. Av dette har stiftelsen mottatt ca. 15 millioner kroner som tilskuddsmidler fra IMDi.

Bidragstyper	Formål	2018	2019	2020 (1. halvår)	Sum
IMDi	Drift	4 900 000	6 000 000	3 000 000	13 900 000
IMDi	Prosjekt - Negativ sosial kontroll	550 000	500 000	90 000	1 140 000
Wanted Production Norway	Dokumentarfilmprosjekt	0	200 000	0	200 000
Stiftelsen Scheibler	Prosjekt - Stovnerrevyen	0	300 000	400 000	700 000
Stiftelsen Scheibler	Prosjekt - Barns Trosfrihet	0	70 700	0	70 700
Øvrige	Drift	220 002	52 755	17 102	289 859
Sum		5 670 002	7 123 455	3 507 102	16 300 559

Stiftelsen Scheibler har i tildelingsbrevet for året 2019 tildelt Født Fri midler til et samarbeidsprosjekt som Født Fri har gjennomført sammen med Stovner Videregående Skole for oppsett av en skolerevy. I søknaden³ fra Født Fri til Stiftelsen Scheibler beskriver Født Fri formålet for de omsøkte midler på følgende måte:

(...)

«Vi søker derfor om kroner 300.000 kroner fra Scheibler legat. Pengene skal gå til å leie inn eksterne aktører, som revysjef, instruktør, regissør og tekstredaktør. Lærerne på Stovner videregående er fantastiske sjeler, men har uttrykt klart at elevene på skolen må følges tett opp. Derfor er de nødt til å få støtte av et solid team utenfor skolen som kan være tilstede med elevene og organisere deres egen prosess frem mot premiere.»

og

(...)

«Vi søker derfor om 200.000 kroner for å kunne leie inn instruktør som skal være tilstede på alle øvinger med elevene, regissør som skal følge prosessen tett og finjusterer og ferdigstille den endelige revyen, revysjef som skal organisere hele arbeidet på overordnet plan og følge elevene og de forskjellige revygruppene tett, samt være kontaktledd mellom lærere og Født Fri om samarbeidet og sist men ikke minst en designer som skaper det som trengs av visuell og grafisk form til revyen, i samarbeid med markedsføringselevne på skolen.»

³ Vedlegg 1.1 - Søknad til Stiftelsen Scheibler om støtte til Stovnerrevyen 2019

I tillegg søker vi om 100.000 kroner til å dekke utgifter i forbindelse med lys og lydanlegg, scenografi, kostyme/makeup, catering og transport. (...)»

Stiftelsen Født Fri søkte på nytt om midler i 2019⁴ for driftsåret 2020 fra Stiftelsen Scheibler, med oppgitt formål om å gjennomføre en ny skolerrevy ved Stovner Videregående Skole i 2020. Tabellen nedenfor viser budsjettet vedlagt søknaden fra Født Fri til Stiftelsen Scheibler.

Kategori	Beskrivelse	Beløp
Honorarer	<i>Ulike navngitte enkeltindivider</i>	370 000
Annet	Markedsføring	40 000
	Materiell/kostyme/mask	25 000
	Scenografi	20 000
	Beverting øvingspauser	20 000
	Revygensere	15 000
	Transport	10 000
	Uforutsette utgifter	5 000
Sum utgifter		505 000
Totalt søkt støtte		400 000

Se kopi av tabellen i sin helhet som fulgte søknaden til Stiftelsen Scheibler i vedlegg ⁵.

Oversikt over de 10 største leverandørene til Født Fri finnes i tabellen under.

Lev. Navn	2018	2019	2020	Sum	Type tjeneste
Oslo Media House AS	343,125	706,957	146,250	1,196,332	Husleie
Oslo Business Memo AS	395,844	238,188	139,188	773,219	Nettstreaming og videoproduksjon
Exacta Services AS	280,438	344,104	130,668	755,210	Regnskapstjenester
Personlige Opplevelser AS	32,741	318,389	-	351,131	Arrangør av arrangement
██████████	127,000	219,500	-	346,500	Prosjektleder
Wanted Production Norway	268,620	50,000	-	318,620	Konsulenttjenester - Lønn/dokumentarfilm
Holtermann Design	227,869	79,375	-	307,244	Grafiske tjenester / prosjektleder
V-film of TV	-	253,125	7,613	260,738	Produksjon dokumentarfilm
Veganmannen ██████████	105,000	123,438	-	228,438	Prosjektleder
██████████	33,808	119,265	60,926	213,999	Regissør/manus Stovnerrevyen
Sum				4,751,428	

De tre leverandørene som har levert tjenester i størst volum basert på fakturabeløp er Oslo Media House AS, Oslo Business Memo AS og Exacta Services, som hver leverte hhv. kontorlokaler, streaming/videoproduksjon og regnskapstjenester. Øvrige leverandører blant de ti største er blant annet enkeltindivider som har levert tjenester som konsulenter/prosjektledere over tid.

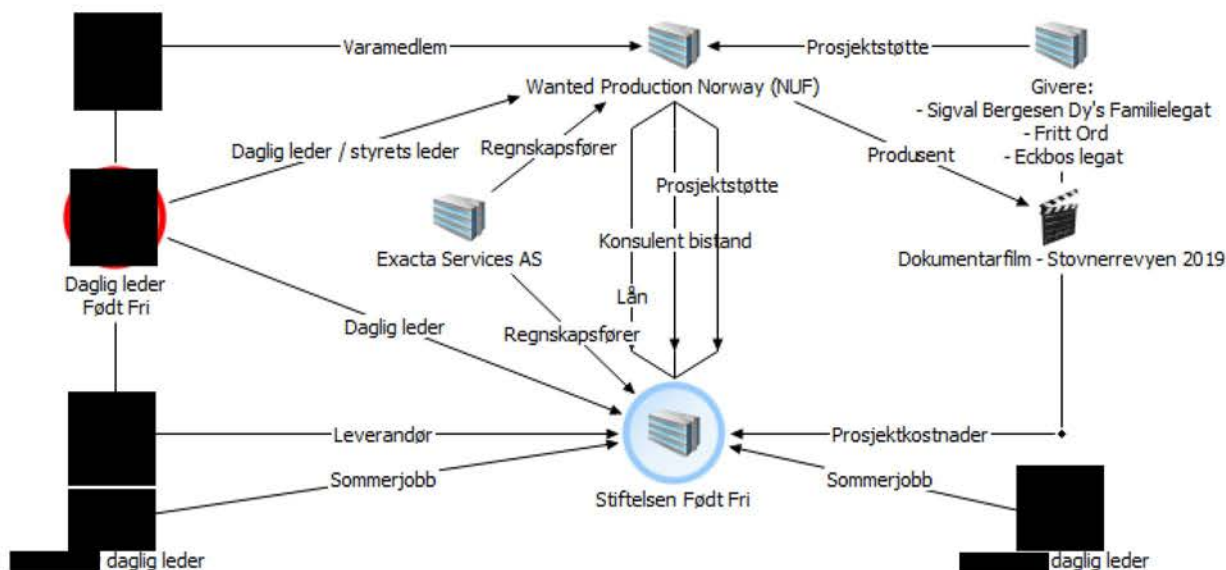
7.3. Nærstående transaksjoner og personer/aktører tilknyttet daglig leder

Innledning

Undersøkelsene har vist at Født Fri har engasjert og mottatt leveranser fra nærstående av daglig leder, ██████████. Nedenfor presenteres et utvalg av slike nærstående og øvrige aktører tilknyttet daglig leder.

⁴ Vedlegg 1.2 - Søknad til Stiftelsen Scheibler om støtte til Stovnerrevyen 2020

⁵ Vedlegg 1.3 - Tabell med oppsett for søkte midler fra Stiftelsen Scheibler – Stovnerrevyen 2020

Wanted Production Norway

Wanted Production Norway, org.nr. 995 970 600, er et norskregistrert utenlandsk foretak (NUF) av Wanted Production Norway LTD som er registrert i England. Wanted Production Norway ble registrert i foretaksregisteret i Norge den 13. oktober 2010. [REDACTED] er registrert som daglig leder og styreleder for virksomheten. Virksomheten er registrert innen bransjen for produksjon av film, video og fjernsynsprogrammer. Virksomheten har samme forretningsfører som Født Fri, Exacta Services AS.

Ifølge [REDACTED] ble selskapet Wanted Production Norway opprettet som et NUF etter at [REDACTED] enkelpersonsforetak, som nevnt ovenfor, ble begjært konkurs i 2009. Wanted Production Norway har vært en leverandør av tjenester til Født Fri.

Exacta Services AS

Exacta Services AS drives og eies indirekte 60% av [REDACTED] gjennom Exacta AS. I intervju har [REDACTED] forklart at [REDACTED] ble kjent med [REDACTED] i forbindelse med sin nevnte personlige konkurs. [REDACTED] bistod [REDACTED] som rådgiver og med etableringen av Wanted Production Norway NUF. [REDACTED] har i hele den aktuelle perioden for EYs undersøkelser vært regnskapsfører for Wanted Production Norway NUF.

Ifølge [REDACTED] oppsto det ved etableringen av Født Fri et behov for bistand innen organiseringen av stiftelsens drift, noe [REDACTED] har bistått stiftelsen med. På bakgrunn av den eksisterende relasjonen valgte stiftelsen Exacta Services AS som stiftelsens regnskapsfører og rådgiver.

[REDACTED] er [REDACTED] til [REDACTED]. [REDACTED] og registrert som styreleder i virksomheten [REDACTED], registrert innen bransjen drift av restauranter og kafeer. [REDACTED] har fakturert Født Fri som privatperson for leveranser av catering-mat, nærmere beskrevet nedenfor.

Andre nærstående relasjoner

Født Fri har engasjert ytterligere nærstående til ulike oppgaver på vegne av stiftelsen, nærmere omhandlet nedenfor.

7.4. Nærmere om våre observasjoner

7.4.1 Kontrollrutiner og etterlevelsesregler

Innledning

Tiltak for å redusere risiko i en organisasjon omfatter eksempelvis organisatoriske tiltak som etablering av fullmakter, arbeidsdeling og opplæring, fastsettelse av arbeidsprosedyrer og etablering av kontrollrutiner. Etter det opplyste har ikke Født Fri ved styret vedtatt eller sørget for at stiftelsen har utarbeidet eller implementert rutiner for å sikre forsvarlig styring og kontroll i forbindelse med anskaffelser av varer og tjenester til stiftelsen.

I enhver virksomhet, og spesielt ved bruk av offentlige midler, vil det være nødvendig å etablere en formell arbeidsdeling som sikrer en tilfredsstillende kontroll av beslutninger som vil ha en økonomisk konsekvens for virksomhetens bruk av midler.

Fullmakter og godkjenningsprosesser

Født Fri har etter det opplyste ikke etablert fullmaktsgrenser relatert til beløp for anskaffelser til stiftelsen. Daglig leder har i hovedsak alene forestått og godkjent anskaffelser av varer og tjenester til stiftelsen.

Stiftelsen har ikke etablert skriftlige rutiner for behovsvurdering eller forhåndsgodkjenning av anskaffelser. Etter det opplyste skal det ved enkelte anskaffelser ha blitt gitt muntlig godkjenning fra styreleder til daglig leder, og med begrenset mulighet for etterkontroll av slike godkjenninger. Det foreligger følgelig ingen beløpsgrenser eller begrensninger i valg av leverandører eller relevanskontroll av anskaffelser som daglig leder foretar, eksempelvis i forbindelse med anskaffelser fra nærstående.

Etiske regler

EY har etterspurt, men ikke mottatt dokumentasjon for at Født Fri har etablert eller implementert etiske regler tilpasset virksomhetens formål, herunder retningslinjer for:

- håndtering av Interessekonflikter
- forholdet til kunder, leverandører og konkurrenter
- forholdet til medarbeidere og innleide ressurser
- rutiner i forhold til etikk

Det ligger til styret å vedta etiske regler for en virksomhet for å kunne tydeliggjøre forventninger til medarbeidere og innleide sin atferd, og dermed etablere omforente regler for etiske holdninger og etterlevelse. Etiske regler vil gi virksomheten mulighet til å kunne slå ned på brudd på interne regler og rutiner.

7.4.2 Generelt om regnskapsdokumentasjonen

EYs undersøkelser har vist at det i perioden for undersøkelsene har blitt gjennomført totalt 3 628 banktransaksjoner på stiftelsens bankkonti. Av disse er 2 568 transaksjoner relatert til bruk av stiftelsen sine kredittkort (bedriftskort), i hovedsak benyttet av daglig leder, [REDACTED]. Stiftelsen har foretatt kjøp av varer og tjenester med bedriftskort for til sammen ca. kr. 2 420 000.

Utstrakt bruk av kredittkort reduserer muligheten for andre i stiftelsen til å kunne vurdere anskaffelsenes relevans samt reduserer muligheten for reelle godkjenningsprosesser i forbindelse med innkjøp. Muligheten for etterkontroll reduseres tilsvarende ved at anskaffelser ikke kan relateres til konkrete leverandører i regnskapet.

Det fremgår av regnskapet at det har vært en omfattende reiseaktivitet i regi av stiftelsen, uten at det har blitt benyttet utleggsregninger eller reiseregninger i relasjon til slike reiser. Mangel på dokumenterte reiseregninger vanskeliggjør muligheten for å kunne identifisere hvilke kostnader som tilhører de ulike reisene, hvem som har deltatt, samt formålet med reisene. Regelverk for bruk av reiseregninger er omhandlet i forskrift om bokføring § 5-9 og skattebetalingsforskriften § 5-6-11 og § 5-6-12.

I enkelte tilfeller av banktransaksjoner har det ikke vært mulig å identifisere tilhørende transaksjon i hovedbok (regnskapet). Tilsvarende har det blitt identifisert transaksjoner i regnskapet som ikke har vært mulig å identifisere på tilhørende bankkonto. Dette har gjort arbeidet med å gjennomgå enkelte transaksjoner tidkrevende og redusert muligheten for kontroll.

I eksempelet under har det blitt benyttet tre bilag (1344, 1345 og 1367) som samlet sett utgjør seks føringer på fire ulike regnskapskonti som vedrører reparasjon av en mobiltelefon⁶. To av regnskapskontiene er knyttet til fysiske bankkonti (1920 og 1921), en konto er en balansekonto (1570), mens den siste regnskapskontoen er en kostnadskonto (6620). Tabellen under viser transaksjonene som er registrert i regnskapet.

Bilagsnr	Bilagsdato	Kontonr	Konto navn	Tekst	Bokført beløp
1344	08-12-18	1570	Andre kortsiktige fordringer	Micromax- reparasjon av telefon. wanted	4 497
1344	08-12-18	1921	Brukskonto [redacted]	Micromax- reparasjon av telefon. wanted	(4 497)
1345	08-12-18	1920	Bankinnskudd [redacted]	Micromax- reparasjon av telefon. wanted	(4 497)
1345	08-12-18	1921	Brukskonto [redacted]	Micromax- reparasjon av telefon. wanted	4 497
1367	08-12-18	1570	Andre kortsiktige fordringer	micromax- reparasjon av telefon	(4 497)
1367	08-12-18	6620	Reparasjoner og vedlikehold utstyr	micromax- reparasjon av telefon	4 497

Summen av de regnskapsmessige transaksjonene oppsummeres i tabellen under.

Kontonr	Konto navn	Sum
1570	Andre kortsiktige fordringer	-
1920	Bankinnskudd [redacted]	(4 497)
1921	Brukskonto [redacted]	-
6620	Reparasjoner og vedlikehold utstyr	4 497

I sum dokumenterer transaksjonene at kr. 4 497 har gått ut av regnskapskonto 1920 og at beløpet er belastet kostnadskonto 6620. Summen av transaksjonene på konto 1570 og 1921 er 0. EY kjenner ikke til bakgrunnen for de ekstra føringene innom konto 1570 og 1921.

En gjennomgang av konto 1570 viser at kontoen brukes av stiftelsen til blant annet å føre opp private utlegg gjort av ansatte med stiftelsens midler. Dette vil være utlegg som normalt sett skal gjøres opp med trekk i lønn eller innbetaling fra de ansatte.

I tilfeller hvor det oppstår feilposter i bilag, vil bilagene normalt sett korrigeres ved reversering (speilvendte føringer) av det opprinnelige bilaget i sin helhet for å sikre sporbarhet. EY har ikke identifisert at transaksjonen som fremkommer av bilag 1345 (mellom 1920 og 1921) har funnet sted på de fysiske bankkontoene som bilaget henviser til.

7.4.3 Transaksjoner med nærstående og personer/aktører tilknyttet daglig leder

Innledning

Undersøkelsene har vist at det i en rekke tilfeller har blitt foretatt anskaffelser av varer og tjenester fra nære relasjoner (nærstående) og fra aktører med tilknytning til daglig leder, [redacted]. Nære relasjoner mellom beslutningstakere i Født Fri og stiftelsens leverandører vil kunne medføre habilitetsutfordringer, omdømmerisiko og valg av leverandører på uriktig grunnlag. Transaksjoner mellom nærstående vil videre inneha en iboende risiko for at stiftelsens anskaffelser ikke oppnår tilstrekkelig gunstige priser og/eller tilstrekkelig god kvalitet.

⁶ Vedlegg 1A - Kvittering Telering - Wanted Production Norway

Kjøp av regnskapstjenester fra Exacta Services AS

I intervju har stiftelsen redegjort for at [redacted] gjennom sitt private selskap Wanted Production Norway har hatt et forretningsforhold til daglig leder av Exacta Services AS, [redacted], siden 2009.

Etter det opplyste har [redacted] hatt en sentral rolle i driften av stiftelsen da verken [redacted] eller organisasjonssekretær [redacted] har hatt tilstrekkelig økonomisk kompetanse til å kunne forstå økonomidriftsrelaterte funksjoner. Stiftelsen har etter det opplyste i stor grad søkt til [redacted] for råd og veiledning.

[redacted] har som nevnt vært forretningsfører for Wanted Production Norway siden virksomheten (NUF) ble registrert i 2010. Både Exacta Services AS, Wanted Production Norway AS og Født Fri var frem til 13. september 2020 registrert på samme adresse: Dyrmyrgata 4, 3611 Kongsberg. Tabellen under viser innkjøp per år fra Exacta Services AS til Født Fri.

Lev.nr	Lev. Navn	2018	2019	2020 (jan-aug)	Totalt
20003	Exacta Services AS	280 438	349 069	130 668	760 175

Exacta Services AS har levert regnskapstjenester for totalt kr. 760 175 til stiftelsen Født Fri til og med august 2020.

Kjøp av tjenester fra Wanted Production Norway

Wanted Production Norway har fakturert og fått utbetalt til sammen kr. 318 620 fra Født Fri for konsulenttjenester i 2018 og 2019. Hvorav kr. 234 600 gjelder utbetaling av lønn til daglig leder i perioden januar til april 2018 i fravær av ordinære lønnsbetalinger, og kr 34 020 vedrører påløpte kostnader i forbindelse med etableringen av stiftelsen. De nevnte to fakturaer indikerer ikke uregelmessigheter, utover at de er nærstående transaksjoner. Se tabellen nedenfor.

Kontonummer	Kontonavn	Bokført dato	Beskrivelse på faktura	Beløp
1503.98.63127	FØDT FRI	26-04-18	Konsulent Jan, feb, mar, apr	234 600
1503.98.63127	FØDT FRI	15-05-18	Utlegg forprosjekt Født Fri	34 020
1503.98.63127	FØDT FRI	05-12-19	Arbeid med produksjon av film - [redacted]	50 000
Sum				318 620

Stiftelsen ved [redacted] har forklart at første faktura gjaldt lønn for de fire første månedene, da det med styret var avklart at [redacted] skulle motta full lønn fra 1. januar 2018. Den aktuelle fakturaen er også signert av stiftelsens styreleder ([redacted]). EY kjenner ikke til bakgrunnen for at daglig leders lønn de fire første månedene ikke ble håndtert som en lønnsutbetaling. Det er ikke identifisert at det er gjort lønnsbetalinger til [redacted] i samme periode som det er krevd konsulentonorar.

Faktura bokført den 5. desember 2019 relaterer seg til arbeid utført av stiftelsens daglige leder, [redacted], sin [redacted]. Den aktuelle leveransen er beskrevet nærmere i detalj under punkt «Dokumentarfilmprosjekt - Stovnerrevyen 2019».

Kopi av fakturaer i vedlegg⁷.

Lån og tilbakebetalinger mellom Født Fri og Wanted Production Norway

Wanted Production Norway har gitt tre lån til Født Fri i 2019 på totalt kr. 240 000. De tre lånene har blitt tilbakebetalt av stiftelsen. Inn- og utbetalinger i forbindelse med lån fremgår av tabellen nedenfor.

⁷ Vedlegg 1A.1 - Fakturaer Wanted Production Norway

Kontonummer	Kontonavn	Bokført dato	Forklaring	Innbetaling	Utbetaling
1503.98.63127	FØDT FRI	04-02-19	Lån 1 fra Wanted til Født Fri	100 000	
1503.98.63127	FØDT FRI	19-02-19	Lån 2 fra Wanted til Født Fri	100 000	
1503.98.63127	FØDT FRI	04-03-19	Tilbakebetaling lån 1 + 2		- 200 000
1506.06.01639	FØDT FRI BRUKSKONTO	26-08-19	Lån 3 fra Wanted til Født Fri	40 000	
1503.98.63127	FØDT FRI	09-09-19	Tilbakebetaling lån 3		- 40 000
Sum				240 000	- 240 000

Beskrivelsen i kolonnen «forklaring» i tabellen over er EYs tolkning av transaksjonen. Dette da beskrivelsene i regnskapet kun angir beskrivelsen «kortsiktig lån» uten nærmere spesifikasjoner.

I intervju med EY har stiftelsen ved daglig leder [REDACTED] og regnskapsfører [REDACTED] forklart at dette skyldes midlertidige likviditetsbehov i stiftelsen. Videre fremkom det i intervju med [REDACTED] at de første kr. 200 000 som ble gitt i lån til stiftelsen i realiteten var tilskuddsmidler Wanted Production Norway allerede hadde mottatt på vegne av Født Fri som støtte til produksjon av en filmdokumentar («Stovnerrevyen 2019»), nærmere beskrevet nedenfor. Det er ikke tillagt rentekostnader for lånene. Stiftelsen har følgelig ikke blitt belastet økonomisk ved valg av denne løsningen. Det ble derimot ikke utarbeidet låneavtaler eller annen skriftlig dokumentasjon vedrørende beløp, renter og tilbakebetaling for de tre tilfellene. Se kopi av betalinger i vedlegg⁸.

Dokumentarfilmprosjekt - Stovnerrevyen 2019

Det har i forbindelse med undersøkelsene fremkommet informasjon om en mulig sammenblanding av privat økonomi og stiftelsens økonomi i forbindelse med dokumentarfilmprosjektet «Stovnerrevyen 2019».

Resultatet av EYs regnskapsgjennomgang viser at kostnader relatert til dokumentarfilmprosjektet har blitt finansiert av tilskuddsmidler mottatt fra IMDi. De løpende kostnadene relatert til dokumentarfilmprosjektet har oversteget midler mottatt fra Wanted Production Norway i den samme tidsperioden.

Etter det opplyste ble det i forbindelse med produksjonen av Stovnerrevyen 2019 også igangsatt et dokumentarfilmprosjekt om produksjonen av Stovnerrevyen 2019 av stiftelsen. Ifølge [REDACTED] og [REDACTED] var dette tenkt som en måte å nå ut til publikum rundt tematikken negativ sosial kontroll, da Stovnerrevyens formål er å skape en arena for unge mennesker som skal kunne utfolde seg uavhengig av sosiale normer.

Stiftelsen forsøkte å hente inn eksterne produsenter til dokumentarfilmen, men det ble ikke oppnådd enighet om betingelser mellom produsenten og skolens ledelse. Wanted Production Norway ble derfor valgt som produsent av dokumentarfilmen⁹. Wanted Production Norway søkte støtte til produksjon av filmen fra flere mulige bidragsyttere, og fikk tildelt midler fra Fritt Ord, Eckbos Legat og Sigval Bergesen Dy's Familielegat. Etter det opplyste er det Wanted Production Norway som har rettighetene til dokumentarfilmen.

Stiftelsen har oppgitt at det fortsatt arbeides med å få på plass en ny produsent til å overta produksjonen av dokumentarfilmen før denne eventuelt kan selges til et mediehus for publisering. Wanted Production Norway har oversendt et oppsett over tildelte midler for dokumentarfilmen. Se tabell under.

⁸ Vedlegg 1A.2 - Lån og tilbakebetaling Wanted Production Norway

⁹ Vedlegg 1A.3 - Kontrakt produksjon dokumentarfilm

Dato	Giver	Beløp	Status
13-11-18	Sigval Bergesen Dy's Familielegat	100 000	Mottatt
13-02-19	Fritt Ord	100 000	Mottatt
17-04-20	Fritt Ord	100 000	Mottatt
26-06-20	Sigval Bergesen Dy's Familielegat	100 000	Mottatt
26-06-20	Eckbos legat	200 000	Mottatt
-	Fritt Ord	200 000	Ikke mottatt
Sum		800 000	

Wanted Production Norway har ifølge daglig leder [REDACTED] fått innvilget og mottatt totalt kr. 800 000 i støtte til filmprosjektet, hvorav kr. 600 000 har blitt innbetalt til Wanted Production Norway per 10. september 2020. Siste innbetaling av midler til Wanted Production Norway var den 26. juni 2020.

Kostnader fra leverandører til dokumentarfilmprosjektet ble løpende fakturert og betalt av Født Fri. EY har fra stiftelsen mottatt en oversikt over påløpte kostnader relatert til dokumentarfilmen pålydende kr. 643 464. Tabellen under oppsummerer disse kostnadene per kostnadskonto fordelt på år i henhold til bilagsdato.

Kontonr	Kontonavn	2019	2020	Totalt
4500	Innleide konsulenter Prosjekt Stovner	567 083	151	567 234
4501	Matriale Prosjekt Stovner	6 615		6 615
4502	Reisekostnader Prosjekt Stovner	10 643	293	10 936
4503	Catering/mat Prosjekt Stovner	880		880
4504	Digitalt Prosjekt Stovner	31 474		31 474
Andre	*Øvrige	26 325		26 325
Sum		643 020	444	643 464

Av de totalt påløpte kostnadene på kr. 643 464 betalt av Født Fri, var kr. 643 020 påløpt ved utgangen av 2019. Se uttrekk mottatt fra Født Fri over hovedboktransaksjoner relatert til filmdokumentarprosjektet i vedlegg¹⁰.

Overføringer av støtte fra Wanted Production Norway til Født Fri har i hovedsak blitt gjort i to omganger. Til sammen er det gjort overføringer på kr. 550 000 til Født Fri. Se tabellen nedenfor for oversikt over overføringer fra Wanted Production Norway til Født Fri.

Kontonummer	Kontonavn	Bokført dato	Forklaring	Innbetaling	Utbetaling
1506.12.67155	FØDT FRI - PROSJEKTMIDLER	13-12-19	Prosjektmidler til Stovnerrevyer	200 000	
1503.98.63127	FØDT FRI	07-09-20	Betaling for faktura 10000003	250 000	
1503.98.63127	FØDT FRI	08-09-20	Overført for filmprosjekt	100 000	
Sum				550 000	

Den første overføringen til Født Fri på kr. 200 000 ble gjennomført i desember 2019. Først etter at IMDi hadde igangsatt undersøkelser på bakgrunn av varsel om urettmessig bruk av midler fra IMDi, har Wanted Production Norway overført ytterligere kr. 350 000 til Født Fri for tidligere påløpte kostnader relatert til dokumentarfilmen «Stovnerrevyen 2019» i Født Fri. Se kopi av overføringer i vedlegg¹¹.

I oppstilling mottatt fra stiftelsen fremkommer det følgelig en rest på kr. 93 464 som er differansen mellom påløpte kostnader og overførte midler. Dette skal ifølge stiftelsen overføres til stiftelsen i løpet av 2020.

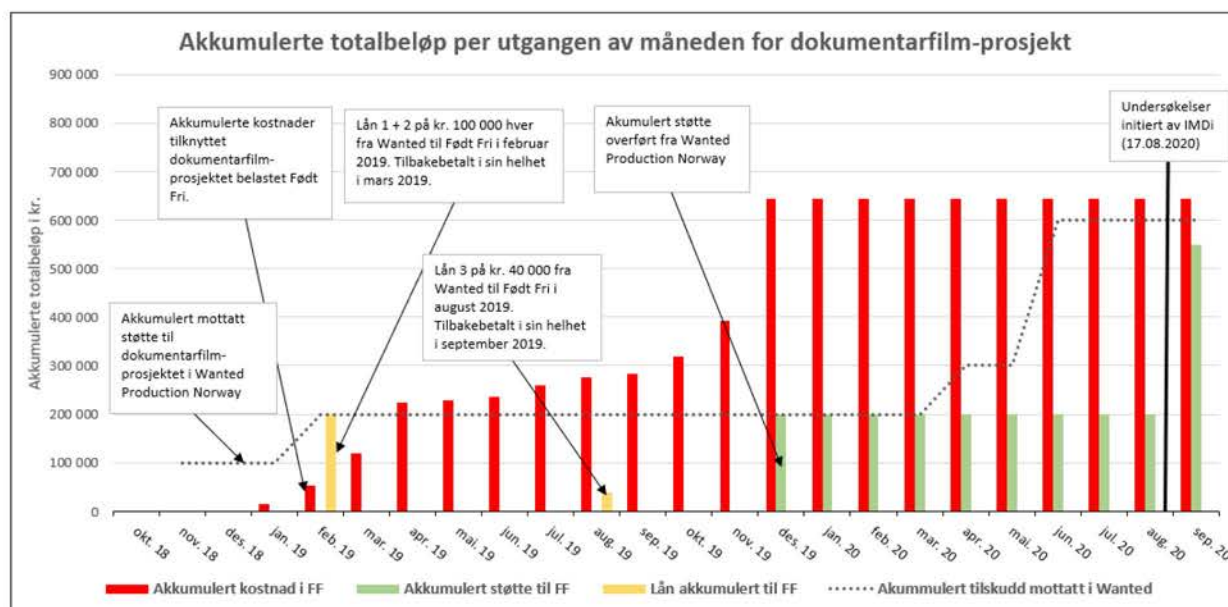
Beskrivelse	Totalt
Overførte midler til Født Fri	550 000
Påløpte kostnader Født Fri	643 464
Rest som skal dekkes i 2020	(93 464)

¹⁰ Vedlegg 1A.4 - Påløpte kostnader dokumentarfilm-prosjekt per 31.12.2019

¹¹ Vedlegg 1A.5 - Overføringer fra Wanted Production Norway

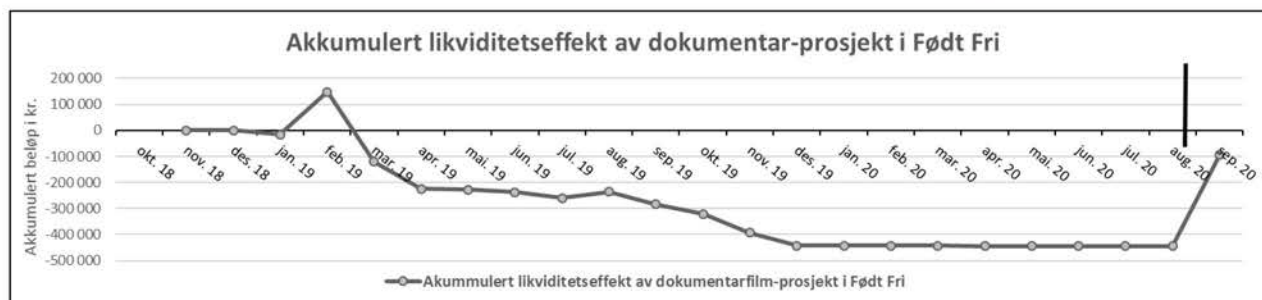
Wanted Production Norway har som beskrevet ovenfor tidligere mottatt på konto totalt kr. 600 000 i tilskuddsmidler, og har blitt tildelt ytterligere kr. 200 000 som hittil ikke har blitt overført til virksomheten.

Illustrasjonen under oppsummerer transaksjonene som er gjort mellom Wanted Production Norway og Født Fri i forbindelse med dokumentarfilmprosjektet. I illustrasjonen under fremkommer akkumulerte påløpte kostnader i Født Fri som «røde søyler». De «grønne søylene» viser akkumulert støtte overført fra Wanted Production Norway til Født Fri. De «gule søylene» illustrerer midlertidig likviditetsbidrag relatert til midlertidige lån gitt til Født Fri fra Wanted Production Norway. Den «stiplede linjen» viser det totale beløpet som er bevilget (og overført) i støtte fra givere (beskrevet i tabell ovenfor) til Wanted Production Norway.

Illustrasjonen viser at Født Fri løpende gjennom 2019 ble belastet med kostnader for dokumentarprosjektet. Dette uten at midlene som allerede var mottatt i Wanted Production Norway (i hhv. november 2018 og februar 2019) ble videreført til Født Fri. I utgangen av desember 2019 var det påløpt kostnader for kr. 643 020 (hvorav kr. 250 000 til forfall i januar 2020), mens det på samme tid kun var overført kr. 200 000 fra Wanted Production Norway til Født Fri.

Ved igangsettelsen av IMDi's undersøkelser hadde Wanted Production Norway mottatt ytterligere kr. 400 000 fra sine bidragsyttere, uten at disse midlene ble overført til Født Fri. Grafene under illustrerer den akkumulerte likviditetseffekten av dokumentarfilmprosjektet for Født Fri og Wanted Production Norway, hensyntatt midlertidige lån som ble gitt fra Wanted Production Norway til Født Fri.

Ettersom løpende kostnader i Født Fri har oversteget tildelte midler fra Wanted Production Norway i den samme perioden, kan det hevdes at prosjektet i hovedsak har blitt finansiert av IMDi. Født Fri har i perioden hatt mindre midler på konto enn hva de ville ha hatt dersom prosjektet ikke hadde funnet sted. Wanted Production Norway har på samme tid oppnådd en motsatt situasjon. Selskapet har mottatt støtte uten å overføre midler videre til Født Fri som løpende betalte kostnadene for dokumentarprosjektet.

Stiftelsen ved daglig leder [redacted] og regnskapsfører [redacted] har forklart at planen var at dokumentarfilmprosjektet skulle være et sideprosjekt som var fullfinansiert av andre bidragsytere enn IMDi. Ifølge stiftelsen skulle alt utestående gjøres opp mellom Wanted Production Norway og stiftelsen ved prosjektets ferdigstilling (planlagt ferdigstilt 2020). Dette slik at stiftelsen totalt sett ikke ville bli økonomisk belastet av prosjektet.

Ettersom Født Fri ikke har ansett dokumentarfilmprosjektet som et prosjekt finansiert av IMDi sin støtte, har de heller ikke informert/rapportert til IMDi om prosjektet i forbindelse med 2019 rapporteringen til IMDi. Stiftelsen ved [redacted] har samtidig i intervju forklart at eventuell inntekt fra salget av produksjonen skulle komme Født Fri til gode. Stiftelsen har som nevnt oppgitt at det arbeides med å få inn en ny produsent til å overta produksjonen. Dette før den ferdige dokumentarfilmen eventuelt kan selges til mediehus.

Stiftelsens valg med bruk av daglig leders private virksomhet, Wanted Production Norway, som mottager av støtte, rettighetshaver til produksjonen av dokumentarfilmen og med stiftelsen som kostnadsbærer uten at dette har blitt gjort kjent for IMDi, medfører en interessekonflikt. Videre fører nevnte til risiko for bevisste og ubevisste feil og mangler i regnskapet, herunder risiko for misligheter.

Det vises i denne sammenheng til at 2/3 av den totale støtten som ble overført fra Wanted Production Norway til Født Fri først fant sted etter at IMDi startet undersøkelsene av Født Fri.

Innkjøp av mat fra familiemedlem

I forbindelse med regnskapsgjennomgangen har det fremkommet at Født Fri har anskaffet cateringmat fra daglig leder [redacted] sin [redacted], ved tre anledninger i oktober 2018. [redacted] har fakturert stiftelsen som privatperson (det fremgår ikke oppgitt selskapsnavn på fakturaene). Fakturanummer påført fakturaene indikerer at det ikke tidligere har blitt fakturert fra [redacted] for varer som privatperson (fakturanummer 1001, 1002 og 1003). Mottatte fakturaer for innkjøp fra nærstående [redacted] fremgår av tabellen nedenfor.

Bilagsnr.	Konto	Kontonavn	Bilagsdato	Leverandør	Fakturanr.	Beskrivelse	Beløp
1194	6860	Møte, kurs, oppdatering o.l.	06.12.2018	[redacted]	1002	Catering til event - 15.10.2018	12 000
1195	6860	Møte, kurs, oppdatering o.l.	06.12.2018	[redacted]	1003	Catering til event - 25.10.2018	21 506
1196	6860	Møte, kurs, oppdatering o.l.	06.12.2018	[redacted]	1001	Catering til event - 13.10.2018	30 698
Sum							64 204

Se kopi av fakturaer i vedlegg¹².

Stiftelsen oppgir at innkjøpet ble gjort tidlig etter stiftelsens oppstart, og på bakgrunn av begrenset innsikt i markedet for catering av veganmat, ble [redacted] valgt som leverandør. Dette da [redacted],

¹² Vedlegg 1B - Fakturaer [redacted]

etter [redacted] sin oppfatning, (som tidligere restaurant-eier) leverte god kvalitet, samt at det fremstod som konkurransedyktige betingelser i forhold til hva stiftelsen hadde betalt per kuvert ved tidligere arrangement. I ettertid har stiftelsen fått bedre innsikt i alternative leverandører i catering-markedet og valgt disse, samt at [redacted], ifølge [redacted], ikke lenger ønsker å produsere mat for catering-salg. I forbindelse med kontradiksjon har det fremkommet opplysninger om at anskaffelsen av catering-mat fra daglig leder sin [redacted] ble foretatt som følge av at den ansvarlige for dette på vegne av stiftelsen ikke hadde utført slik bestilling i tide.

Lønnet arbeid til familiemedlemmer

Født Fri har engasjert [redacted] av daglig leder til å utføre sommerjobb på vegne av stiftelsen. De to har blitt engasjert både i 2019 og i 2020 og har samlet blitt godtgjort med utbetalt lønn på kr. 56 032.

Navn	2019	2020	Sum
[redacted] av daglig leder	14 000	13 680	27 680
[redacted] av daglig leder	14 600	13 752	28 352
Sum	28 600	27 432	56 032

Se kopi av lønnsoppgaver i vedlegg¹³.

Etter det opplyste skal de to nærstående ungdommene, [redacted], ha fått anledning til sommerjobb i stiftelsen. Ifølge flere av de intervjuede, som hadde roller i stiftelsen i den aktuelle perioden, utførte ikke de to nevnte reelt arbeid for Født Fri i perioden som de ble lønnet, utover å ha oppholdt seg i stiftelsens lokaler og «ligget på sofaen med sine mobiltelefoner» og som deltakere under Stovnerrevyen.

Ifølge daglig leder [redacted] og organisasjonssekretær [redacted] bidro de to ungdommene med å flytte/rydde på kontorene både sommeren 2019 og 2020, samt at de begge deltok som statister i Stovnerrevyen under NM i revy som ble avholdt 10.-14. juli 2019. Dette ettersom enkelte av de opprinnelige elevene/skuespillerne ikke var tilgjengelige i sommerferien. Tilsvarende skal de to ha bistått med oppgaver under Stovnerrevyen 2020 da denne ble filmet i løpet av sommerferien i Horten.

[redacted] har videre forklart at et annet familiemedlem også har utført lønnet arbeid på vegne av stiftelsen, herunder med å skape den digitale profilen til Født Fri. EY har mottatt kontrakter som viser at vedkommende skal ha mottatt et honorar på kr. 55 000 eks. mva.

7.4.4 Reisekostnader av privat karakter - belastet prosjekt Stovnerrevyen

Under følger en oversikt over kostnadsførte prosjektkostnader slik de fremkommer i regnskapet på prosjektkode «1» (Stovnerrevyen). Det er brukt samme prosjektkode både for Stovnerrevyen 2019 og Stovnerrevyen 2020.

¹³ Vedlegg 1C - Lønnsoppgave 2019_2020

Kontonr	Konto navn	2018	2019	2020	Sum
4500	Innleide konsulenter Prosjekt Stovner		805 786	678 352	1 484 138
4501	Matriale Prosjekt Stovner		107 250	110 540	217 790
4502	Reisekostnader Prosjekt Stovner		50 036	48 770	98 806
4503	Catering/mat Prosjekt Stovner		40 381	33 922	74 302
4504	Digitalt Prosjekt Stovner		30 019	3 000	33 019
	Øvrige kostnadskonto	1 738	32 461	3 233	37 432
Sum prosjektkostnader prosjekt "1"		1 738	1 065 933	877 816	1 945 487
A) Kostnader til fratrekk (kostnader dokumentarfilm belastet prosjekt "1")		0	- 361 695	0	- 361 695
B) Kostnader Stovnerrevyen, fratrukket dokumentarfilm		1 738	704 239	877 816	1 583 792
C) Støtte Stovnerrevyen Scheibler		- 300 000	- 400 000	0	- 700 000
D) Kostnader Stovnerrevyen dekket av IMDi		- 298 262	304 239	877 816	883 792

Tabellen viser at kostnadene til Stovnerrevyen fratrukket kostnadene til dokumentarfilmen overgår støtten mottatt fra Scheibler med totalt kr. 883 792. Ut ifra dette kan man utlede at Født Fri må ha benyttet tildelte midler fra IMDi for å finansiere kostnader som beskrevet nedenfor.

Reise og opphold i London

I varselet til IMDi fremkommer det påstand om at Født Fri urettmessig skal ha blitt belastet for en privat reise til London for ██████████ og ██████████ venn ██████████ i perioden 2. november til 6. november 2019. Reisens formål skal, ifølge varsel og informasjon fra intervjuede, ha vært å være tilstede som publikum på en konsert med musikkgruppen A-ha og tilstedeværelse som publikum på musikalen Thriller Live.

Bilagene for kostnader ført i regnskapet til Født Fri for den ovennevnte reisen til London har blitt identifisert. Bilagene er påført tekst for at reisen ble gjennomført som et «skriveseminar» i forbindelse med forberedelser til Stovnerrevyen 2020 for ██████████ og ██████████. Flere av kvitteringene er merket med «Scheibler legat», og som kan indikere at dette er kostnader som stiftelsen mener har blitt belastet midlene mottatt fra Stiftelsen Scheibler.

Som tidligere nevnt fremkommer det av søknaden fra Født Fri til Stiftelsen Scheibler at det ble søkt om midler til instruktører og teknikk/utstyr til Stovnerrevyen 2020. Søknaden ble innvilget 22. oktober 2019, dager før reisen til London ble gjennomført.

Det har ved gjennomgang av regnskapsdokumentasjonen blitt identifisert kostnader for til sammen kr. 65 348 for det fem dager lange oppholdet som ██████████ og ██████████ hadde i London. Kostnadene inkluderer blant annet reise, restaurantbesøk, hotellopphold og billetter til musikalen Thriller for ██████████ og ██████████.

Basert på en gjennomgang av tilgjengelig dokumentasjon er det ikke identifisert møter eller representasjon som har omfattet andre personer under oppholdet. Tabellen nedenfor viser hvilke kostnadskontoer som utgiftene til reisen har blitt belastet.

Kontonr	Kontonavn	Total
4500	Innleide konsulenter Prosjekt Stovner	34 456
4501	Matriale Prosjekt Stovner	1 994
7140	Reisekostnad, ikke oppg.pliktig	28 898
Sum		65 348

Gjennom intervjuer med personer som i perioden hadde roller i Født Fri har det fremkommet opplysninger om at hovedformålet med reisen for ██████████ og ██████████ var å delta på Aha-konserten i Royal Albert Hall i London. Deltakelsen på konserten og musikalen er dokumentert av ██████████ og ██████████ selv i sine sosiale medieprofiler på Instagram, og bekreftet av ██████████ i intervju med EY.

Nedenfor oppstilles det i tabellen et utvalg av fakturaene/bilagene fra oppholdet i London.

Bilagsnr.	Kontonr	Navn	Bilagsdato	Beskrivelse	Registrert beløp
2854	7140	Reisekostnad, ikke oppg.pliktig	26-10-19	Hotell	27 819
2853	7140	Reisekostnad, ikke oppg.pliktig	26-10-19	Forestilling - "Thriller"	1 079
2722	4500	Innleide konsulenter Prosjekt Stovner	26-10-19	Flybillett Oslo - London t/r	3 276
2721	4500	Innleide konsulenter Prosjekt Stovner	26-10-19	Flybillett Oslo - London t/r	3 276
2887	4500	Innleide konsulenter Prosjekt Stovner	04-11-19	Middag for [redacted] og [redacted]	5 080
2888	4500	Innleide konsulenter Prosjekt Stovner	03-11-19	Middag for [redacted] og [redacted]	5 604
2886	4500	Innleide konsulenter Prosjekt Stovner	05-11-19	Mat for [redacted] og [redacted]	2 834
2956	4500	Innleide konsulenter Prosjekt Stovner	02-11-19	Mat for [redacted] og [redacted]	2 847

Se kopier av bilagene i vedlegg¹⁴.

De identifiserte totalkostnadene på kr. 65 348 består som nevnt i hovedsak av kostnader til overnatting og restaurantbesøk. Reisen foregikk i en helg og fremstår som en reise av privat karakter. Beløpsnivået til slike private kostnader på reisen har overgått det som vil kunne anses å være rimelig kostnadsført som virksomhetsrelatert formål i stiftelsen.

[redacted] har i intervju med EY forklart at bakgrunnen for reisen til London var å arbeide med manuset til Stovnerrevyen 2020. Videre forklarte [redacted] at [redacted] kjente [redacted] privat (artist i gruppen A-ha), og at [redacted] hadde fått to gratis VIP-billetter til arrangementet (A-ha konsert) i Royal Albert Hall. Både [redacted] og [redacted] ønsket å gå på konserten, men forstod at kostnadsnivået med reisen ville være uforholdsmessig høyt. Det ble derfor inngått en avtale mellom [redacted] og [redacted] på vegne av stiftelsen for at [redacted] ville avstå fra å sende faktura for sitt honorar relatert til skriveseminalet i London.

[redacted] har oversendt kopi av en kontrakt¹⁵ datert 25. oktober 2019 der det fremgår at [redacted] avstår for honorar tilsvarende kr. 35 000 for å delta på skriveseminalet ved at [redacted] får sine reisekostnader dekket av stiftelsen. Videre ble det forklart av [redacted] at tiden i London ble benyttet til skriving av manus til skolerevyen, men at de to under oppholdet også så tre ulike show og en konsert (A-ha). Dette for å få inspirasjon til arbeidet med den aktuelle skolerevyen.

I budsjettet¹⁶ til Stovnerrevyen 2020 fremgår det at [redacted] skulle være regissør og honoreres med kr. 50 000 for dette arbeidet. Videre ble det satt av kr. 50 000 til tekstredaktør, som opplyst fra stiftelsen også ble utført av [redacted]. En gjennomgang av fakturerte kostnader fra [redacted] viser at [redacted] har fakturert kr. 50 000 som regissør og kr. 25 000 i honorar til utvikling av manus. Basert på dette kan det fremstå som at [redacted] har avstått fra å fakturere kr. 25 000 i honorar ettersom budsjettet honorar til tekstredaktør var kr. 50 000.

Skriveseminalets totalkostnader på kr 65 348, fratrukket kr. 25 000 i avstått honorar fra [redacted], indikerer at resterende kostnader for reisen til London utgjør kr. 40 348, og som fortsatt overgår et beløp som vil kunne anses å være rimelig å kostnadsføre som virksomhetsrelatert formål i stiftelsen.

EY har ikke tatt stilling til den oppgitte forklaringen fra [redacted] om at det var et behov for å reise til London for å skrive manus til en skolerevy. EY har heller ikke tatt stilling til om erfarne artister som [redacted] og [redacted] har hatt et reelt behov for å delta på flere show og en konsert for å få «inspirasjon» til å skrive skolerevy, eller om reisen i hovedsak hadde som formål å delta på A-ha-konserten, som hevdet i varsel.

Hotellopphold på Son Spa

I varselet til IMDi er det fremmet påstander om at Født Fri har betalt opphold for [redacted] og [redacted] ved Son Spa under påskudd av at de to skulle skrive tekster til Stovnerrevyen 2019.

Oppholdet ved Son Spa ble gjennomført som en «langhelg» fra fredag 4. januar 2019 til søndag 6. januar 2019. Hotelloppholdet er betalt og kostnadsført hos Født Fri. Se tabellen nedenfor.

¹⁴ Vedlegg 2A - Utvalg kvitteringer London 021119-061119

¹⁵ Vedlegg 2A.1 - Kontrakt [redacted] - London

¹⁶ Vedlegg 1.3 - Tabell med oppsett for søkte midler fra Stiftelsen Scheibler

Bilagsnr.	Konto	Kontonavn	Bilagsdato	Leverandør	Beskrivelse	Beløp
3422	4502	Reisekostnader Prosjekt Stovner	07.01.2019	Son Spa AS	Skriveseminar [redacted] og [redacted] - son spa	14 964

Fakturaen fra Son Spa AS pålydende kr. 14 964 inkluderer hotellrom, «dagpakke» for to personer søndag 6. januar 2019 og en treretters middag den samme dagen. Det fremkommer ikke av fakturaen leie av møte/konferanse-utstyr. Se kopi av faktura vedlagt¹⁷.

At reisen ble gjennomført en helg samt valg av hotell med tilgang til spa-anlegg (dagpakke), indikerer at formålet med reisen kan ha vært av en privat karakter. Videre overgår kostnadsnivået det som vil kunne anses å være rimelig til virksomhetsrelatert formål.

I intervju med [redacted] ble det redegjort for at det blant artister er vanlig å reise bort for å få inspirasjon og ro til å produsere tekster. Stiftelsen anser derfor kostnadene relatert til oppholdet på Son Spa som en virksomhetsrelatert kostnad. Videre har det blitt oppgitt at beliggenheten til hotellet var praktisk både i forhold [redacted] og [redacted] sine bosteder.

7.4.5 Lønshonorar uten at arbeid for Stiftelsen Født Fri har blitt utført

I varselet til IMDi, og gjennom intervjuer med personer tilknyttet Født Fri, fremkommer det påstander om at Født Fri har lønnet engasjerte medarbeidere som har utført arbeidsoppgaver privat for [redacted]. Utførelse av private arbeidsoppgaver har blitt oppgitt som utførelse av sminke og styling av [redacted] i [redacted] private hjem (boligen eies av [redacted] til [redacted]) på [redacted] ca. 45 km utenfor Oslo. Videre skal medarbeidere i Født Fri ha fått oppgaver med å foreta private innkjøp av antrekk til [redacted], foretatt rydding og ommøblering i [redacted] sitt private hjem, samt utført oppgaver med å gå turer med familien [redacted] sine to hunder. Medarbeidere har ved anledninger måttet overnatte hos [redacted] for å kunne utføre arbeidsoppgavene, og skal etter det opplyste ha fått en skjønnsmessig estimert timebasert lønn fra Født Fri for utførelsen av arbeidet.

Tidligere medarbeider 2

I intervju med tidligere medarbeidere i Født Fri har det fremkommet at medarbeideren ble engasjert som vikarierende organisasjonssekretær i stiftelsen i februar 2018. Dette uten at medarbeideren selv opplevde at [redacted] hadde tilstrekkelig formell utdanning eller erfaring fra tilsvarende arbeid. Medarbeideren kjente [redacted] fra tidligere arbeidsted i NOAH - for dyrs rettigheter.

Medarbeideren har forklart at [redacted] fra [redacted] ble engasjert, og frem til lanseringen av Født Fri i juni 2018, ikke utførte relevante oppgaver for Født Fri. De gangene [redacted] var på kontoret til Født Fri «satt [redacted] og så ut av vinduet» uten å få tildelt noen arbeidsoppgaver.

Medarbeideren etterlyste opplæring og arbeidsoppgaver fra [redacted], uten at [redacted] fikk dette. Medarbeideren har anslått at [redacted] ca. 20 ganger ble bedt om å komme hjem til [redacted] på [redacted] for å utføre private gjøremål for [redacted], blant annet oppgaver med å luften hundene. Etter det opplyste som følge av at [redacted] sin [redacted] ikke kunne gå turer med hundene som følge av hundenes størrelse og styrke. Medarbeideren avsluttet engasjementet til Født Fri september 2018.

Ifølge [redacted] besluttet styret at stiftelsen kun skulle ha to faste ansatte, og de andre nødvendige ressurser til Født Fri skulle være prosjektengasjerte arbeidere med midlertidige kontrakter. Det ble i tillegg engasjert flere personer i perioden 2018 - 2019 som ikke var å betegne som prosjektmedarbeidere/prosjektledere. Blant disse var den engasjerte medarbeideren som [redacted] kjente fra tidligere i NOAH. Medarbeideren ble forespurt av [redacted] om [redacted] kunne tenke seg å bistå i forprosjektfasen med de administrative oppgaver i organisasjonssekretær [redacted] sin oppsigelsestid hos daværende arbeidsgiver. Medarbeideren fungerte ifølge [redacted] i en stilling som vikarierende organisasjonssekretær, og fikk senere en rolle som prosjektleder.

Ifølge [redacted] bistod medarbeideren med oppgaver i [redacted] sin bolig på [redacted] som følge av at [redacted] hadde «hjemmekontor» før stiftelsen fikk egne lokaler. Medarbeideren fikk blant annet opplæring i å administrere stiftelsens e-postkonto. [redacted] tror at medarbeideren kan ha bistått ved

¹⁷ Vedlegg 2B - Faktura Son Spa 040119-060119

enkelte tilfeller med å luften sine to hunder, men utover dette avviser at har tildelt medarbeideren oppgaver av privat karakter. Ifølge var ikke hundeluftingen å anse som en pålagt arbeidsoppgave, men en hyggelig og frivillig gest fra medarbeideren.

Tidligere medarbeider 1

Ifølge en tidligere medarbeider, engasjert til Født Fri i 2018, hadde forut for engasjementet med stiftelsen arbeidet i ca. 20 år som make-up artist/stylist. I disse årene hadde blant annet hatt som kunde og etter hvert utviklet et privat vennskap med. Medarbeideren hadde før engasjementet med Født Fri utført arbeidsoppgaver som sin personlige stylist på timebasert lønn. Honorar for utført arbeid ble utbetalt til medarbeideren fra sitt selskap, Wanted Production Norway. Oppdragene ble utført i forbindelse med sine opptredener og show.

Ifølge medarbeideren fortsatte med tilsvarende arbeidsoppgaver også etter at ble engasjert av Født Fri fra mars 2018. Arbeidsoppgavene var de samme, selv om oppdragene ble honorert fra stiftelsen og ikke fra Wanted Production Norway.

Etter det opplyste har ikke medarbeideren utført arbeidsoppgaver på vegne av Født Fri eller vært tilstede for å utføre arbeid for stiftelsen i lokalene til stiftelsen i perioden var engasjert før juni 2018. Medarbeideren har forklart at i mars 2018 blant annet ble betalt timelønn fra stiftelsen for å sminke en i familiekretsen til i forbindelse med innspillingen av en videofilm for å promotere for deltakelse i konkurransen «Miss Norway 2018». Den aktuelle videofilmen finnes tilgjengelig på Youtube og ble publisert 16. mars 2018. I perioden mars og april 2018 fikk medarbeideren totalt utbetalt kr. 24 000 i lønn fra Født Fri.

Stiftelsen ved har i intervju forklart at det i en oppstartsfasen kan ha vært tilfeller hvor de daværende tilsatte unntaksvis hjalp hverandre med enkelte private gjøremål, men at ingen var «ansatt» for å luften to hunder eller sminke/style og at omfanget har vært minimalt.

Ifølge fikk medarbeider 1 en rolle som kontorsjef da hadde oppgitt å inneha erfaring som resepsjonist, men bisto også under innflyttingen i lokalene i Skippergata. Videre forklarte at medarbeider 1 skal ha mobbet andre kollegaer og at manglet grunnleggende datakunnskaper. Dette medførte at stiftelsen måtte avslutte samarbeidet med medarbeideren.

forklarte at medarbeider 1 bistod med arkivarbeid hjemme hos i forbindelse med at Født Fri skulle flytte inn i de nye lokalene i Skippergata.

har videre forklart at medarbeider 1, uten at ble spurt, hadde ryddet og vasket klærne til, noe som følte var invaderende på privatliv. Medarbeider 1 skal ha startet med dette arbeidet på eget initiativ og oppfattet det som at medarbeider 1 gikk utover sin rolle. Ifølge varslet styreleder per e-post om omstendighetene rundt medarbeider 1, og formidlet til styreleder at opplevde hendelsen som ubehagelig og stilte spørsmål til styreleder om hvor mange av disse timene Født Fri skulle betale lønn for. EY har etterspurt, men ikke mottatt dokumentasjon for at varslet styreleder som beskrevet.

Medarbeideren 1 skal ifølge i ettertid ha spredd uriktige rykter om at medarbeider 1 måtte utføre private arbeidsoppgaver for, og som Født Fri har betalt lønn for.

I tabellen nedenfor fremkommer lønnskostnader (bruttolønn) per måned i 2018 for de to ovennevnte medarbeiderne.

Medarbeider	Februar	Mars	April	Mai	Sum
Medarbeider 1	0	12 000	12 000	0	24 000
Medarbeider 2	18 750	37 500	12 923	18 720	87 893
Sum	18 750	37 500	12 923	18 720	87 893

Totalt var lønnskostnadene til de to nevnte tidligere medarbeiderne i perioden februar til mai 2018 kr. 111 893. De to medarbeiderne har, som beskrevet ovenfor, hevdet at de ikke utførte arbeidsoppgaver i regi av Født Fri i denne perioden. Se vedlegg for kopier av lønsslipper i aktuelle periode¹⁸.

¹⁸ Vedlegg 3A – Kopi av lønsslipper våren 2018

7.4.6 Anskaffelse av teknisk utstyr

I varselet til IMDi, og gjennom intervjuer med personer tilknyttet Født Fri, fremkommer det påstander om anskaffelser av elektroniske artikler til private formål, og at [REDACTED] skal ha forestått slike innkjøp som urettmessig skal ha blitt belastet stiftelsen.

I tildelingsbrevene fra IMDi til Født Fri fremkommer det at ett av vilkårene for tildelte midler er: «Tilskuddet skal dekke aktiviteter og tiltak som inngår i en årsplan, driftsutgifter, årsmøter/medlemsmøter og lønnet kontorarbeid. Tilskuddet kan ikke brukes til investeringer.»

EY har identifisert innkjøp av elektroniske artikler til Født Fri for kr. 311 905 i perioden 2018 til og med første halvdel 2020. Tabellen nedenfor viser antall, art av innkjøpte elektroniske enheter og totalpris for anskaffelsene. Innkjøpene er hovedsakelig foretatt fra varehusene Eplehuset og Elkjøp.

Kategori	Antall	Sum
PC/Mac	5	165 484
Ipad	4	44 860
Telefon	5	53 550
Apple watch	2	10 580
Kamera	2	19 559
Drone	1	9 984
Apple TV	1	2 099
Hodetelefoner	2	5 789
Sum		311 905

Født Fri har to registrerte ansatte i stiftelsen, i tillegg til periodisk engasjerte medarbeidere. Undersøkelsene viser omfattende anskaffelser av elektronisk utstyr, herunder en Mac-datamaskin til kr. 73 319.

Stiftelsen har også anskaffet fem mobiltelefoner til en pris opp til kr. 17 190 pr stk. Videre har stiftelsen kjøpt to fotokameraer til en samlet kostnad av kr. 19 559.

Tabellen nedenfor viser en oppstilling av de aktuelle innkjøpene sortert i rekkefølge etter dato. Kopi av kvitteringene for anskaffelsene fremgår i vedlegg¹⁹:

¹⁹ Vedlegg 4A – Kopi av kvitteringer for innkjøp av elektroniske artikler

Innkjøp nr.	Bilagsnr.	Leverandør	Dato	Innhold	Pris	Kategori	Mulig privat karakter
1	43	Elkjøp	04.04.2018	Ipad Pro	12 990	Ipad	
				Ipad Pro	12 990	Ipad	
				Ipad 32GB	4 990	Ipad	
				Bose Quite Comfort (hodetelefoner)	3 590	Hodetelefoner	x
				Annet teknisk utstyr/tilbehør	15 810		
2	40	Elkjøp	13.04.2018	Samsung S7	4 990	Telefon	
				Annet	1 768		
3	41	Elkjøp	12.04.2018	Macbook Pro 15"	27 995	PC/Mac	
				Apple watch 3	3 890	Apple Watch	x
				Annet teknisk utstyr/tilbehør	10 468		
4	7	Telering (Askim)	21.04.2018	Sennheiser Presence (hodetelefoner)	2 199	Hodetelefoner	x
5	243	Eplehuset	18.05.2018	Macbook Pro 15"	26 990	PC/Mac	
6	547	Scandinavian Photo	06.07.2018	EOS 80D - kamera	12 890	Kamera	
				Drone - Mavic	9 984	Drone	x
				Annet teknisk utstyr/tilbehør	26 114		
7	971	Eplehuset	07.11.2018	Iphone 7	5 290	Telefon	
				Macbook 12"	14 990	PC/Mac	
8	1673	Eplehuset	27.04.2019	Ipad Pro	13 890	Ipad	
				Annet	6 517		
9	1866	Apple	24.04.2019	Apple Imac Pro 27"	73 319	PC/Mac	
10	1829	Elkjøp	13.05.2019	Macbook Pro	22 190	PC/Mac	
				Apple Iphone X	11 190	Telefon	
11	2530	Infografikk	01.10.2019	Apple Iphone 11 Pro max – 512 GB	17 190	Telefon	
				Apple Iphone 11 Pro max – 256 GB	14 890	Telefon	
12	3057	Dixon Travel	06.12.2019	Sony DSC RX100 (kamera)	6 669	Kamera	
				Annet	1 897		
13	3226	Alt i Tele (Askim)	04.01.2020	Apple TV - 4K	2 099	Apple TV	x
14	3634	Apple	20.03.2020	Apple watch series 5 gps+cellular	6 690	Apple Watch	x

I tabellen er det merket «x» i kolonnen lengst til høyre for innkjøp som fremstår å være av privat karakter. Disse anskaffelsene omfatter to stk. Apple Watch elektroniske klokker, to stk. hodetelefoner, en drone og en Apple TV-boks. Det fremgår ingen forklaring av bilagene for formålet med anskaffelsene.

Nevnte innkjøp som fremstår å være av privat karakter fremgår av tabellen nedenfor.

Innkjøp nr.	Bilagsnr.	Leverandør	Dato	Innhold	Pris	Kategori
1	43	Elkjøp	04.04.2018	Bose Quite Comfort (hodetelefoner)	3 590	Hodetelefoner
3	41	Elkjøp	12.04.2018	Apple watch 3	3 890	Apple Watch
4	7	Telering (Askim)	21.04.2018	Sennheiser Presence (hodetelefoner)	2 199	Hodetelefoner
6	547	Scandinavian Photo	06.07.2018	Drone - Mavic	9 984	Drone
13	3226	Alt i Tele (Askim)	04.01.2020	Apple TV - 4K	2 099	Apple TV
14	3634	Apple	20.03.2020	Apple watch series 5 gps+cellular	6 690	Apple Watch
Sum					28 452	

EY har ikke vurdert relevansen av øvrige anskaffelser av elektroniske artikler.

Innkjøpet av to par hodetelefoner er foretatt i april 2018. Det er forklart fra [REDACTED] at hodetelefoner ble kjøpt inn blant annet til arbeid med videoredigering. Maskinen som ble innkjøpt for å kunne utføre videoredigering (ovennevnte Mac-datamaskin til kr. 73 319) ble anskaffet i april 2019.

I intervju har [REDACTED] forklart at [REDACTED] har anskaffet og disponert to Apple Watches. Ifølge [REDACTED] har det vært nødvendige anskaffelser for at [REDACTED] skal kunne følge med på e-post varsler, eksempelvis under møter. Slike varsler vil også fremkomme på mobiltelefonen.

Det første innkjøpet (Apple Watch series 3) ble gjort i april 2018 forut for lansering av stiftelsen (1. juni 2018). Våren 2020 så [REDACTED] det hensiktsmessig å bytte til en nyere modell (Apple Watch series

5) som også har eget SIM-kort slik at [redacted] kunne ringe med denne dersom [redacted] mobiltelefon skulle gå tom for strøm. Ifølge [redacted] har [redacted] selv tatt initiativ til innkjøpene uten å involvere styret eller andre i stiftelsen.

I intervju har stiftelsen ved [redacted] og [redacted] forklart at dronen som ble innkjøpt i juli 2018 ikke så langt har blitt benyttet til noen konkrete formål, men at tanken med innkjøpet var å redusere stiftelsens kostnader til innleide tjenester til filmoppdrag. Videre har stiftelsen ved [redacted] forklart at Apple-TV boksen (innkjøpt i Askim) benyttes i stiftelsens lokaler til å vise/sende informasjon på skjerm i forbindelse med møter og lignende.

7.4.7 Andre observasjoner

I forbindelse med regnskapsgjennomgangen har EY identifisert flere anskaffelser som kan ligge utenfor virksomhetsrelaterte formål. Dette er nærmere beskrevet nedenfor.

Omfang av innkjøp av mat/restaurantbesøk

I varselet fremkommer det påstander om omfattende innkjøp av mat og restaurantbesøk, blant annet i form av overtidsmat som er spist ved avslutning på arbeidsdagen, uten at det var lagt opp til videre arbeid samme ettermiddag/kveld. I varselet har det videre fremkommet at maten ofte ble betalt på Født Fri sitt bedriftskort, mens drikke ble belastet/betalt av andre og på den måten «delte» de tilstedeværende på regningen. Alkohol fremkommer følgelig i begrenset grad på bilagsdokumentasjonen.

Det har gjennom undersøkelsene blitt identifisert kjøp av mat og restaurantbesøk betalt med stiftelsens bedriftskort (kredittkort) 46 ganger fra restauranten Mister India (Mantra) i Dronningens gate 19 i den undersøkte perioden med en totalsum på over kr. 52 000 for kjøp.

Daglig leder har forklart at Født Fri har hatt tilknyttet en rekke engasjerte medarbeidere og frivillige. Innkjøp av mat som konsumeres i forbindelse med prosjektarbeid er en av måtene stiftelsen kan gi tilbake til de frivillige. Blant den innkjøpte maten, vil også møtemat inngå.

Totalt er det blant de 46 transaksjonene hos Mr. India identifisert at 13 av disse ble betalt med bankkort kl. 20.00 eller senere og til en samlet kostnad på kr. 16 235.

Dato	Tidspunkt	Ukedag	Bilagsnr.	Kontonr.	Navn	Tekst	Beløp
17-04-18	20:31	Tirsdag	151	6860	Møte, kurs, oppdatering o.l.	mat-azara boklansering	745
06-09-18	20:00	Torsdag	702	5915	Overtidsmat	Overtid [redacted] født fri prosjekt I Empower Me	530
09-09-18	21:21	Søndag	703	5915	Overtidsmat	Overtid [redacted]	750
06-06-18	20:52	Onsdag	799	5915	Overtidsmat	mantra-overtid frivillige [redacted]	600
01-06-18	22:37	Fredag	867	5915	Overtidsmat	mantra- overtid [redacted]	1 200
16-10-18	20:22	Tirsdag	1018	5915	Overtidsmat	Overtid født fri [redacted]	1 300
14-10-18	20:07	Søndag	1019	6860	Møte, kurs, oppdatering o.l.	[redacted]	1 562
09-10-18	20:04	Tirsdag	1038	5915	Overtidsmat	Mantra, Overtid [redacted]	1 690
01-10-18	21:31	Mandag	1045	5990	Annen personalkostnad	Mantra - Oslo Media house Født Fri	1 163
03-10-18	21:09	Onsdag	1082	5915	Overtidsmat	Mantra - Overtidsmat Veier ut negativ sosial kontroll [redacted]	595
19-10-18	22:53	Fredag	1147	5915	Overtidsmat	Mantra - mitt sameland team født fri	1 500
03-06-19	20:48	Mandag	1962	5990	Annen personalkostnad	"Mormon Boy" pride team middag	3 000
24-11-19	20:28	Søndag	2872	4500	Innleide konsulenter Prosjekt	[redacted] foreberedelser møte med musikkansvarlig [redacted]	1 600
Sum							16 235

Tabellen over angir detaljene rundt innkjøpene, kolonne to fra venstre angir transaksjonstidspunkt, mens kolonne tre fra venstre angir ukedag. Se kopier av bilag i vedlegg²⁰. Kvitteringene angir at dette er en blanding av «take-away» og restaurant bespising. Det er ikke mulig å ettergå hvorvidt det

²⁰ Vedlegg 5A - Kvitteringer Mr. India etter kl. 20.00

faktisk har blitt produsert arbeid i etterkant av bespisingen over kostnadsført som overtid, men kjøp av mat etter kl. 20.00 i forbindelse med helg avviker fra hva som normalt oppfattes som overtidsmat.

Representasjon/arrangementer

Det foreligger kvitteringer for gjennomføring av en båttur den 26. juni 2020 (Plenty Fjordcruise DA), på kr. 46 103. Kostnaden har blitt kostnadsført «Stovnerrevyen». I varsel fremkommer det påstander om at deltakere på denne båtturen i hovedsak besto av [REDACTED] sine familiemedlemmer, i tillegg til enkelte elever fra Stovnerrevyen.

I etterkant av intervju har daglig leder [REDACTED] oversendt deltakerliste over de som var med, totalt 21 personer, hvorav fire av disse er i familie med [REDACTED]. Fire av deltakerne var familiemedlemmer av daglig leder [REDACTED], som alle har hatt et engasjement i forbindelse med Stovnerrevyen.

Det ble ifølge varsel gjennomført «team building» ved Losby gods den 5. april 2019 i regi av Født Fri. Deltakere var etter det opplyste ansatte/konsulenter, tidligere konsulenter og andre personer med perifer tilknytning til stiftelsen. Kostnadene for arrangementet utgjorde ca. kr. 32 000. Ifølge mottatt varsel, og opplysninger fra flere av de intervjuede, var det et høyt forbruk av alkohol under arrangementet. Ifølge de samme intervjuede var det faglige innholdet begrenset og med manglende relevans til stiftelsens formål. Etter det opplyste deltok flere av deltakerne kun under middagen og den etterfølgende festen.

Stiftelsen ved [REDACTED] har redegjort for at det på Losby ble arrangert en workshop med presentasjoner og teambygging for de som skulle bistå med å stå på stand og eventuelt benyttes som prosjektledere i tiden fremover. Kost og losji var ment som påskjønnelse for arbeid gjort tidligere dette året.

Abonnementer betalt av Født Fri

I forbindelse med regnskapsgjennomgangen er det identifisert kostnader relatert til abonnementer som fremstår som private, herunder:

- Løpende HBO Nordic abonnement (TV-serier) til 99 kr. per måned, totalt kr. 3 000
- Løpende ulike abonnement trukket fra Apple.com/Bill (ikke Apple Store), totalt 347 transaksjoner på tilsammen kr. 43 000. Eksempler på media abonnement som fremstår som private er:
 - o Løpende D-play Norge Premium månedlig abonnement til kr. 79
 - o Løpende Apple music månedlig abonnement kr. 99
 - o Løpende YouTube - music månedlig abonnement kr. 129
 - o Filmleie:
 - 14. juni 2020 - «The untold story»
 - 19. desember 2019 - «Alladin»
- Abonnement belastet telefonregningen til [REDACTED]. Stikkprøve har avdekket at det var tre parallelle abonnement på Aftenposten tilknyttet [REDACTED] telefonnummer.
- Tv2 Sumo abonnement, «Film og serier + fire skjermer», kr. 1 590 per år²¹

²¹ Vedlegg 5A.1 - Kvittering Tv2 Sumo - Film og serier

I intervju har [REDACTED] forklart at [REDACTED] bruker abonnementene til å finne musikk til bruk i media/videoer produsert i Født Fri. I utgangspunktet kjenner EY kun til at det er produsert filmsekvenser i forbindelse med dokumentarfilm-prosjektet med Wanted Production Norway.

Basert på tilsendt oversikt (ansattstatistikk) over lønns- og trekkoder per ansatt, fremkommer det at [REDACTED] i årene 2018-2020 har blitt innberettet for skattepliktig dekning av private utgifter for totalt kr. 2 165. Det er ikke identifisert trekk av lønn for private utgifter i lønns- og trekkodene, eller identifisert trekk av lønn motregnet mot konto 1570 Andre kortsiktige fordringer, og som er omtalt under punkt 7.4.2.

Gjennomgang av føringene relatert til innkjøp av TV2 Sumo abonnement viser at beløpet er bokført innom konto 1570 og ut igjen i samme bilag, samtidig med at beløpet er kostnadsført på konto 6553 Programvare årlig vedlikehold.

Bilagsnr	Bilagsdato	Kontonr	Konto navn	Tekst	Bokført beløp
4016	13-05-20	1570	Andre kortsiktige fordringer	TV 2 Sumo. Media	1 590
4016	13-05-20	1570	Andre kortsiktige fordringer	TV 2 Sumo. Media	(1 590)
4016	13-05-20	1921	Brukskonto [REDACTED]	TV 2 Sumo. Media	(1 590)
4016	13-05-20	6553	Programvare årlig vedlikehold	TV 2 Sumo. Media	1 590

EY er ikke kjent med bakgrunnen for de to nevnte føringene på konto 1570 som gjensidig utligner hverandre. Kontoen fremstår å være benyttet for å føre private utlegg for de ansatte i stiftelsen.

Bruk av konfidensialitetsklausul/taushetsplikt

Det har i forbindelse med undersøkelsene fremkommet informasjon om bruk av konfidensialitetsklausuler i oppdragskontrakter benyttet av Født Fri som kan være i strid med gjeldende regelverk. EY har mottatt eksempel på ordlyden i en slik konfidensialitetsklausul, og som illustrert nedenfor i utsnitt fra avtale benyttet av stiftelsen overfor innleide ressurser.

7. Taushetsplikt

Under oppdragets varighet, og for ettertiden, har Oppdragstaker taushetsplikt om forhold vedkommende blir kjent med i forbindelse med oppdraget. Det samme gjelder eventuelle andre som utfører arbeid på vegne av Oppdragstaker.

Taushetsplikten gjelder enhver opplysning eller ethvert forhold som Oppdragstaker direkte og/eller indirekte får i forbindelse med oppdraget. Dette gjelder forhold relatert til Oppdragsgiver, så vel som Oppdragsgivers samarbeidspartnere og andre underleverandører.

Ethvert brudd på taushetsplikten skal anses som et vesentlig mislighold av denne avtale.

Oppdragstaker er erstatningsansvarlig for direkte og indirekte tap som måtte oppstå for Oppdragsgiver eller tredjepart som følge av brudd på taushetsplikten. Ved brudd på taushetsplikten blir Oppdragstaker uansett erstatningsansvarlig for et beløp på kr 25.000. Beløpet skal benyttes av Oppdragsgiver til å fremme stiftelsens formål.

Utdraget ovenfor er hentet fra oppdragsavtale benyttet av Født Fri.²²

Daglig leder [REDACTED] og regnskapsfører [REDACTED] har forklart at hjemmelsgrunnlaget for klausulen om taushetsplikt i oppdragskontrakter, herunder erstatningsbeløpet på kr. 25 000 for direkte eller indirekte tap som måtte oppstå for oppdragsgiver eller tredjepart som følge av brudd på taushetsplikt,

²² Vedlegg 6A – mal oppdragsavtale

har blitt utarbeidet av advokat Harald Strandnæs, og som bisto [REDACTED] i forbindelse med nevnte konkursbehandling. Klausulen ble tillagt avtalen for å forhindre misbruk av opplysninger da stiftelsen har erfart at enkelte som tidligere har blitt engasjert av stiftelsen ikke har forstått hva taushetsbelagt informasjon innebærer.

EY har ikke vurdert hjemmelsgrunnlaget for bruken av nevnte klausul overfor innleide ressurser til stiftelsen.

8. Anbefalinger

EYs undersøkelser har vist at Stiftelsen Født Fri har benyttet midler mottatt fra IMDi til andre formål enn som beskrevet i tildelingsbrev fra IMDi til stiftelsen. Etter EYs oppfatning har økonomistyringen i stiftelsen ikke vært tilfredsstillende og i henhold til IMDi sine krav til god økonomistyring. Det anbefales at IMDi foretar en juridisk vurdering av om stiftelsens bruk av midlene fra IMDi har medført brudd på de grunnleggende vilkårene for tildelingene til stiftelsen for årene 2018, 2019 og 2020.

Det anbefales videre at IMDi basert på resultat fra overnevnte vurderer å politianmelde forholdene som er beskrevet i herværende notat for å få en vurdering på hvorvidt omstendighetene kan ha medført brudd på straffeloven eller annen lovgivning.